

Article Info	RESEARC ARTICLE ARAŞTIRMA MAKALESİ	
Title of Article	Assessment of Environmental Problems After Law No. 6360:Malatya Metropolitan Municipality Example	
Corresponding Author	Vedat YILMAZ Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İİBF Kamu Yönetimi Bölümü , vedatyilmaz1977@gmail.com , 0505 385 23 08	
Submission Date Admission Date	27/12/2018 / 20/02/2019	
How to Cite	SURNAME, N., (2018). Article Title /Makale Adı , Kent Akademisi, Volume, 12 (36), Issue 1, Pages, 1-28	
		ORCID NO: 0000-0003-4624-9824

Assessment of Environmental Problems After Law No. 6360: Malatya Metropolitan Municipality Example¹

6360 Sayılı Yasa Sonrası Yeni Büyükşehir Belediyelerindeki Çevre Sorunlarının İrdelenmesi: Malatya Büyükşehir Belediyesi Örneği

Vedat YILMAZ²
Şafak KAYPAK³

ABSTRACT:

As a result of the further growth of metropolitan cities in Turkey problems related to environment has shown a tendency to increase dramatically. New regulations are being endeavored by metropolitan municipal administrations in order to eliminate environmental problems seen in metropolitan cities. Metropolitan municipalities whose authority and responsibility has increased especially after the Law No. 6360 has accelerated their activities to eliminate environmental problems. However, it can be said that the studies are insufficient in terms of eliminating the problems of the local people towards the environment.

In our study it is intended to point out to the environmental problems in the cities which have just become metropolitan municipality after the Law No. 6360 in 2012 on Amendments to the Establishment of the Metropolitan Municipality and Twenty-seven Cities and Decree Laws in Fourteen Province. In this case, the s activities carried out by metropolitan municipalities in order to eliminate environmental problems and the level of satisfaction of the local people have been tried to be measured. In this context, Malatya Metropolitan Municipality, which has become metropolitan municipality after the Law No. is taken as a sample As the method of the study, literature survey, local and national press, literary and visual resources are used and as a method of collecting data survey method was used and a survey was conducted with 384 participants living in the province of Malatya. SPSS package program was used

¹ Mevcut makale; 1-3 Kasım 2018 tarihleri arasında Alanya'da (Antalya) gerçekleştirilen Alanya Uluslararası Yerel Yönetimler Sempozyumunda sunulan "6360 Sayılı Yasa Sonrası Çevre Sorunlarının Değerlendirilmesi: Malatya Büyükşehir Belediyesi Örneği" adlı tebliğin geliştirilmesi ve güncellenmesi sonucu oluşturulmuştur.

² Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü, vedatyilmaz1977@gmail.com

³ Mustafa Kemal Üniversitesi, İİBF, Kamu Yönetimi Bölümü, skaypak@gmail.com

for the analysis of the data obtained after the survey and general information about the analyzes was given In study; it is informed that evaluation of environmental problems seen in Malatya metropolitan, interpretation and presentation of solutions, as well as the historical process of metropolitan municipalities in Turkey and the legal arrangements made by Law No. 6360.

ÖZ:

Türkiye’deki büyükşehirlerin daha da büyümesi sonucunda çevresel anlamdaki sorunlarda bir o kadar artma eğilimi göstermiştir. Büyükşehirlerde görülen çevre sorunlarının giderilmesine yönelik büyükşehir belediye yönetimleri tarafından yeni düzenlemeler yapılmaya çalışılmaktadır. Özellikle 6360 sayılı yasa sonrası yetki ve sorumluluğu artan büyükşehir belediyeleri çevresel sorunların giderilmesine yönelik faaliyetlerini hızlandırmıştır. Ancak yapılan çalışmaların yerel halkın çevreye yönelik sorunlarının karşılanması noktasında yetersiz kaldığı söylenebilir.

Çalışmamızda; 2012 tarihli ve 6360 sayılı “*On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*” sonrasında yeni büyükşehir belediyesi olan illerdeki çevresel sorunlara dikkat çekmek istenmiştir. Bu anlamda büyükşehir belediyeleri tarafından çevresel sorunları gidermeye yönelik yapılan faaliyetler ve bu konudaki yerel halkın memnuniyet düzeyleri ölçülmeye çalışılmıştır. Bu bağlamda, 6360 sayılı yasa sonrası yeni büyükşehir belediyesi olan Malatya Büyükşehir Belediyesi örneklem olarak alınmıştır. Araştırmada yöntem olarak literatür taraması, yerel ve ulusal basın, yazınsal ve görsel kaynaklarla beraber veri toplama yöntemi olarak anket yöntemine başvurulmuş olup, Malatya ili sınırları içerisinde yaşayan 384 katılımcı ile anket çalışması yapılmıştır. Anket çalışması sonrası elde edilen verilerin analizi için SPSS paket programından faydalanılmış olup yapılan analizler hakkında genel olarak bilgiler verilmiştir. Çalışmada; Malatya büyükşehir belediyesinde görülen çevre sorunlarının değerlendirilmesi, yorumlanması ve çözüm önerilerinin sunulmasının yanı sıra, Türkiye’de büyükşehir belediyelerinin tarihsel süreci ve 6360 sayılı yasa ile yapılan yasal düzenlemeler hakkında bilgiler verilmiştir.

KEYWORDS: Law 6360, Environment, Metropolitan, Malatya

ANAHTAR KELİMELEER: 6360 Sayılı Yasa, Çevre, Büyükşehir, Malatya

Kent Akademisi

6360 Sayılı Yasa Sonrası Yeni Büyükşehir Belediyelerindeki Çevre Sorunlarının İrdelenmesi: Malatya Büyükşehir Belediyesi Örneği

GİRİŞ:

İnsanların ihtiyaç ve taleplerinin karşılanması noktasında tüm yeni teknolojik araçlardan faydalanan dünya ülkeleri gün geçtikçe sınırsız bir şekilde büyümeye ve gelişmeye başlamıştır. Bir yandan büyüme ve gelişme süreci devam ederken bir yandan da tüm kaynaklar kullanılmakta, bunun neticesinde ortaya çıkan atıklar da pek çok çevresel sorunu beraberinde getirmektedir. Özellikle sanayi devrimi sonrası dünyada görülen hızlı büyüme ve kentleşmeye paralel olarak çevresel sorunlarda artış yaşanmıştır. Gelişmiş olan ülkeler bir yandan büyümeye diğer yandan da çevresel sorunlarla baş etmeye yönelik faaliyetlerine hız vermiş iken, gelişmemiş ya da gelişmekte olan ülkeler önceliğini sadece büyümeye vermiş ve gelecekte büyük bir sorun olarak karşı karşıya kalınacak çevresel sorunlar pek dikkate alınmamıştır.

Dünyada gelişim göstermekte olan ülkeler arasında bulunan Türkiye’de de şehirleşmenin hızla artmasına paralel olarak hem kentlerde hem de büyük şehirlerde çevresel sorunlar birçok alanda kendini göstermeye başlamıştır. Özellikle sanayileşmenin ve büyümenin daha fazla olduğu büyük şehirlerde çevre sorunları daha fazla görülmektedir. Merkezi yönetim yasal düzenlemeler ile bir yandan büyük şehirlerin sayısını artırmakta bir yandan da büyük şehirlerde görülen çevre sorunlarının giderilmesine yönelik faaliyetlerin artırılmasına dair arayış içerisinde. Bu doğrultuda Türkiye’de büyükşehirlerin tek bir yerel yönetim tarafından yönetilmesini öngören 6360 sayılı “On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” uygulamaya konmuştur. Bu uygulama ile 14 yeni büyük şehir kurulmuş ve büyük şehirlerin çevresel ve diğer tüm sorunlarını il sınırları içerisinde giderme görevi büyükşehir belediyelerine verilmiştir.

Çalışmada; Türkiye’de büyükşehir belediyesinin tarihsel süreci, 6360 sayılı yasa ile yapılan genel düzenlemeler, büyükşehir belediyelerinde görülen çevre sorunları hakkında bilgilendirmelerin yapılmasını yanında, çalışmanın ana amacını oluşturan, Türkiye’de yeni kurulan büyükşehir belediyelerinin çevresel sorunları gidermeye yönelik yapmış olduğu faaliyetlerin yeterli düzeyde olup olmadığı noktasındaki yerel halkın memnuniyet düzeyi araştırılacaktır. Bu doğrultuda örneklem olarak 6360 sayılı yasa sonrası yeni büyükşehir belediyesi olan Malatya Büyükşehir Belediyesi alınmıştır. Çalışmada yöntem olarak anket tekniğinden faydalanılmış olup, Malatya Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde yaşayan 384 katılımcı ile anket uygulaması yapılmıştır. Yapılan çalışma sonrası toplanan veriler SPSS programında analiz edilerek değerlendirmelerde bulunulmuştur.

1. Türkiye’de Büyükşehir Belediyesinin Genel Tarihsel Süreci

Dünyada görülen sosyo-ekonomik ve teknolojik gelişmelere paralel olarak yönetim anlayışlarında da değişim ve dönüşümler yaşanmaktadır. Özellikle günümüz dijital çağında kentler sosyal, ekonomik, kültürel, siyasi ve teknolojik açılardan bir değişim süreci içerisinde. Bu değişim süreci kaçınılmaz bir hal almıştır. Her ülke kendi sahip olduğu değerler doğrultusunda alt yapı hizmetlerini göz önüne alarak yeni yönetim modeli oluşturmaya çalışmaktadır (Usta vd., 2018: 219). Türkiye’de bu noktada özellikle büyükşehir belediye yönetimi alanında yeni yönetim modelleri arayışındadır.

Büyükşehir belediyesi olmanın yönetsel, çevresel, ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi ve psikolojik açıdan etkileri vardır (İzci ve Turan, 2013:149). Bu etkilerin bazıları insanların yaşamını olumlu, bazıları ise olumsuz yönde etkileyecektir. Büyükşehir belediyesi, insanların talep ve isteklerinin gerçekleşmesindeki etkinliği bakımından yerel yönetimler arasında en fazla tercih edilen birimlerdir. Türkiye’de bulunan büyükşehirler ile batı ülkelerinde bulunan büyükşehirler benzer sorunları yaşamalarından dolayı sorunların çözümü noktasında uygulanan modeller yönetimleri birbirine yakınlıktadır (Bulut ve Karakaya, 2016: 3).

Türkiye büyükşehir tecrübesi bakımından tarihi uzun yıllara dayanmamaktadır. Türkiye’de büyükşehir belediyesi yönetimi, 1984 yılında çıkarılan 3030 sayılı yasa ile uygulanmaya başlamıştır. 3030 sayılı yasayla ilk olarak İstanbul, Ankara ve İzmir ile beraber üç il büyükşehir belediyesi olmuştur. Bahsedilen üç ilin büyükşehir belediyesi olmasından sonra Adana ili 1986 yılında, Bursa, Gaziantep, Konya ve Kayseri illeri 1987 yılında eklenerek büyükşehir belediyesi sayısı sekize çıkmıştır. 1993 yılındaki 504 nolu Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile Antalya, Eskişehir, İzmit, Mersin, Samsun, Erzurum ve Diyarbakır illerinin de büyükşehir olmasıyla birlikte büyükşehir belediye sayısı on beşe yükselmiştir. 2000 yılına gelindiğindeyse Sakarya ilinin büyükşehir belediyesi olmasıyla Türkiye’de bulunan büyükşehir belediye sayısı on altı olmuştur. 2000 yılından 2012 yılına kadar yeni büyükşehir belediyesi kurulması süreci duraksama yaşamıştır.

Büyükşehir belediyesi alanında ilk olarak çıkarılan 3030 sayılı yasanın uygulamada görev ve yetki paylaşımıyla beraber mali ve yönetsel alanda birçok sorunlar oluşturması (Canpolat, 2010: 92), insanların talep ve ihtiyaçlarını karşılayamaz hale gelmesi sonucu, 2004 yılında 5216 sayılı büyükşehir belediye yasası çıkarılmıştır. 5216 sayılı yasayla büyükşehir belediyesine ilişkin önemli düzenlemeler yapılmıştır. Büyükşehir belediyesi olma koşulları değiştirilmiş olup, İstanbul ile Kocaeli illerinde büyükşehir belediyesi sınırları, il mülki sınırları olarak genişletilmiştir. 5216 sayılı yasa, 3030 sayılı yasayla getirilmiş olan iki kademeli büyükşehir modelini devam ettirmiştir. 5216 sayılı yasa sonrası değişen koşul, ihtiyaç ve taleplere göre büyükşehir belediyelerinin daha etkin ve verimli hale getirilmesine dair arayışlar sürdürülmüştür. Bu doğrultuda, son olarak büyükşehir belediyelerinin belirlenen sorunlara daha etkin ve verimli bir şekilde çözüm getireceği düşüncesi ile yeni ve farklı bir uygulamayı öngören 2012 tarihli ve 6360 sayılı “*On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*” uygulamaya konmuştur. İlgili yasayla büyükşehir belediyelerinin yetki ve görev alanları genişletilmiştir. 5216 sayılı büyükşehir belediyesi yasasında yapılan 6360 sayılı yasal düzenlemeyle yapılan değişikliklerin bir kısmı, yasanın çıkarılmasıyla bir kısmı da 30 Mart 2014 tarihinde yapılan yerel seçimler ardından uygulamaya geçmiştir.

1.1. 6360 Sayılı Yasayla Yapılan Genel Düzenlemeler

6360 sayılı “*On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*”, 12/11/2012 tarihinde TBMM tarafından kabul edilmiş ve 06/12/2012 tarihinde 28489 sayılı Resmi Gazetede yayımlanması ile uygulamaya girmiştir. 6360 sayılı yasanın adı 14/03/2013 tarihinde 6447 sayılı yasa ile “*On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*” olarak değiştirilmiştir.

6360 sayılı yasa 5216 sayılı büyükşehir belediye yasasında yapılan düzenleme sonucu ortaya çıkmıştır. 6360 sayılı yasayla yerel yönetimlerin yönetim yapısında önemli düzeyde değişiklikler yapılmıştır. Yasanın; diğer yerel yönetim birimlerini kaldırarak, yerelde tek bir yerel yönetim biriminin öne çıkarılması, güçlendirilmesi ve hizmetlerin tek elde yerine getirilmesini öngören bir yasal düzenleme olduğu söylenebilir.

Genel olarak 6360 sayılı yasa ile yapılan düzenlemeler şunlardır:

- Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa ve Van ili ile beraber 14 yeni büyükşehir belediyesi kurulmuş ve Türkiye’deki büyükşehir belediyesi sayısı 16 iken 30’a yükselmiştir.
- Büyükşehir belediyesi olarak yerel halka hizmet sunan ve sunmayan illerde 27 tane yeni ilçe kurulmuştur.
- Büyükşehir belediyesi olunmasındaki ölçüt, 750 bin nüfus şartının sağlanmasına bağlanmıştır. Diğer bir ifadeyle herhangi bir ilin nüfusunun 750 bin ya da üzerinde bir nüfusa ulaşması durumunda diğer faktörlere bakılmaksızın yasayla büyükşehir belediyesi olmasının önü açılmıştır.
- Bütün büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırları olarak düzenlenmiştir.
- Büyükşehir belediyesi olan illerdeki il özel yönetimleri kapatılmıştır.
- Büyükşehir belediyelerinde il özel yönetimlerinin yerine denilebilecek Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı oluşturulmuştur. 01/09/2016 tarihinde Resmi Gazetede yayımlanmış olan 674 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığına tüzel kişilik verilmiştir.
- Büyükşehir belediyesi olan illerde bulunan köylerin tüzel kişiliği sona erdirilerek mahalleye dönüştürülmüştür. Köy muhtarlığı ismini mahalle muhtarlığına bırakmıştır.
- Yasayla büyükşehir olan illerde uygulanan yerel yönetim sistemi ve büyükşehir olmayan illerde uygulanan yerel yönetim sistemi olmak üzere iki farklı yerel yönetim sistemi uygulanmaya başlamıştır.
- Büyükşehir belediyesi olan illerde bulunan belde belediyeleri kapatılarak en yakın ilçenin mahallesine dönüştürülmüştür.

- Büyükşehir belediyesi olan illerde bulunan mahalli idare birlikleri kapatılmıştır.
- Yeni bir mahalle kurulabilmesi için en az 500 ve üzeri nüfusa sahip olunması zorunluluğu getirilmiştir.

6360 sayılı yasayla nüfusu 750 binden fazla olan yerleşim alanlarının büyükşehir olması ve büyükşehir belediye sınırlarının il mülki sınırları olarak düzenlenmesiyle beraber belirtilen sınırlar içerisinde bulunan belde belediye ve köyler kaldırılarak buldukları ilçenin mahallesine dönüşmesini sağlamıştır. Bu yöntem ile az nüfusa sahip belde belediyelerinin gerekli olan hizmeti mali yetersizliklerden dolayı karşılayamaması ve yeterli uzman personele sahip olmayan belde belediyeleri ve köylerde daha etkin ve verimli hizmet sunulması amaçlanmıştır (Belli ve Aydın, 2016: 1712). 6360 sayılı yasayla hizmetlerin tek bir merkezden sunulmasıyla, hizmetlerde etkinlik ve verimliliğin artırılmasının yanında daha az kaynak ile daha fazla kaliteli hizmet verilerek birim maliyetler ve kişi başına düşen kamusal harcamaların azaltılması hedeflenmiştir (Karaaslan 2012-2013: 139).

6360 sayılı yasa sonrası il özel idarelerinin sorumluluk alanları içerisinde yer alan ve çevresel anlamda yerine getirdiği hizmetler büyükşehir belediyesi tarafından sunulacaktır. Büyükşehir belediyesi ilgili yasa sonrası il mülki sınırlarına kadar çevresel anlamda yerine getirilmesi gereken bütün hizmetlerde yetkili ve sorumlu hale gelmiştir. Bu açıdan büyükşehir belediyelerinin hizmet yükünün arttığı söylenebilir.

5216 sayılı yasaya göre, büyükşehir belediyesinin görev ve sorumlulukları arasında; büyükşehir nazım imar planlarını yapmak, sınırları içerisinde su, kanalizasyon toplu taşıma gibi hizmetleri halka sunmak, meydan, bulvar, cadde ve anayolları onarmak ve yapmak, çevre sağlığını korumak, yeşil sahalar, park ve bahçeler yapmak, çöplerin ve sanayi atıkların toplanma yerlerinin belirlenmesi, toplanması, değerlendirilmesi ve imhası için gerekli olan tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek ya da işletmek gibi çevresel anlamda önemli görev ve sorumlulukları vardır. Büyükşehir belediyelerinin sınırlarının 6360 sayılı yasa ile il mülki sınırlarına kadar genişlemesinden dolayı büyükşehir belediyeleri çevresel anlamdaki ve diğer görevlerini yerine getirirken ilçe belediyeleri ile birlikte koordinasyonlu bir şekilde çalışma zorunluluğundadır. İlçe belediyeleri arasındaki koordinasyonu sağlama yetkisi büyükşehir belediyesine verilmiştir.

1.2. Büyükşehir Belediyelerinde Görülen Genel Çevre Sorunları

Çevre kavramı biyoloji bilim dalına ait bir kavram olup, oradan sosyal bilime geçmiştir. Çevrenin bakışa açısına göre birçok tanımı yapılabilir. Genel anlamda çevre, canlıların yaşamlarını içerisinde geçirdiği ortam olarak tanımlanabilir. Bu ortamın özelliği birbirinden bağımsız gerçek olayları içerisinde bir arada bulundurmasıdır. Her canlı ve cansız varlıklar bu ortamın bir parçasıdır. İnsan, hayvan, bitki ve mikroorganizmalar canlı varlıklar olarak sayılabilirken, hava, toprak, su, ısı ve ışık cansız varlıklar olarak sayılır. Her canlı kendi istediğine bağlı olmaksızın bir çevrede doğar (Kaypak, 2015:26). Doğduğu çevrede ya da başka bir çevrede de yaşamını devam ettirir.

Geçmiş insanlık tarihin ilk çağlarına kadar uzanan fakat Sanayi Devrimi sonrası büyük bir hız kazanan ve son yıllarda insanlık için tehlike boyutlarına ulaşan çevre sorunları, bugün için sosyal, ekonomik, kültürel, siyasal ve yönetsel pek çok parametre ile yakından ilişkilidir. Ortaya çıkan çevre sorunu sadece bulunduğu alanı değil başka alanları da etkileyebilmektedir. Bu sebeple sorunun giderilmesinde küresel ölçekte tedbirlerin alınmasına ihtiyaç vardır. Günümüzde dünyanın her kentinde belirli düzeyde çevre sorunu yaşanmakta olup, bu sorunlardan etkilenmemek ve bu sorunlara çözüm üretmekten kaçınmak olanaksız bir hal almıştır (Bozkurt, 2016: 81). Bu nedenle, son zamanlarda herkesin hararetle bir şekilde üzerinde tartıştığı bir konu olan çevre sorunları çeşitlerine göre farklı biçimde ortaya konmaktadır. Bilim insanları, çevre ile ilgili sorunları algıladığı boyutları ile sorunun sebeplerini araştırmaktadır. Bazı bilim insanlarına göre, çevre sorununun; deniz kirliliği, kışın teneffüs edilmesinde zorluk çekilen hava, yere atılan çöpler ve atıklar olarak algılarken bazılarının göre de, ozon tabakasında meydana gelen delinme ve fosil yakıtların kullanılmasıyla atmosferde toplanan karbondioksitin sebep olabileceği iklim değişikliği öncelikli olarak üzerinde durulması gereken çevre sorunu olarak algılanmaktadır (Çelebi, 2010: 100).

Çevre sorunlarının temelinde ekolojik sistemin bozulması sonrası dış etkilerle olumsuz durumların ortaya çıkmasıdır. Ekolojik sistemin bozulmasındaki sebeplerin en önemlisi ve önde geleni sanayileşme ve sonrasında ortaya çıkan sanayi toplumunun olduğu söylenir. “Önceleri sınırsız ve bedelsiz” kabul edilen doğanın sürekli kar etme arzusu ile kullanımı çevre sorunlarının en büyük göstergesi olarak kendini göstermektedir (Görmez, 2015: 5-6).

Türkiye’ de, özellikle büyükşehirlerdeki sanayileşme ve nüfusun artmasına bağlı olarak çevresel anlamdaki sorunlar daha fazla görülmektedir. Bu bağlamda büyükşehir belediyeleri farklı boyutlarda görülebilen çevre sorunlarını

gidermeye yönelik büyükşehir belediye sınırları içerisinde çaba göstermektedir. Büyükşehir belediyelerinde öne çıkan çevre sorunları; düzensiz kentleşme, su, toprak, hava ve gürültü kirliliğinin yanı sıra atıkların oluşturduğu kirlilik ve doğanın tahrip edilmesinin olduğu söylenebilir.

2. Alan Araştırması Yapılan Malatya İlinin Genel Özellikleri

Malatya ilinin 2017 yılı nüfus verilerine göre nüfusu 786.676 olup, en kalabalık il bazında nüfusu ile 27. sırada bulunmaktadır. Yüz ölçümü 12.146 km² ve nüfus yoğunluğu km²'ye 65 kişi düşmektedir (www.nufusu.com, 2018). İlin ekonomisine baktığımızda ön planda tarım ve tarıma dayalı sanayi faaliyetleri yer almakla beraber tekstil ve hayvancılıkla uğraşmaktadır (www.cografya.gen.tr, 2018). Doğu Anadolu Bölgesinin kayısıyla 'sarı yüzünü' gösteren Malatya kenti, zengin kültürel mirası ve geniş tarımsal alanlarının varlığıyla büyük bir gelişim potansiyeli taşımaktadır (Yılmaz ve Kaypak, 2017: 416). Kuru kayısı üretim ve ihracatında dünyada önemli bir konumu olan Malatya kenti, üç organize sanayi bölgesine sahip olup, sanayi üretiminde Türkiye ortalamasının üzerinde yer almaktadır (Demiral ve Evin, 2014: 84). Kayısı üretiminde bir marka şehir olan Malatya kenti 2017 yılında Avrupa Birliği tarafından coğrafi işaret olarak tescil edilmiştir.

Malatya ili 2012 yılında çıkarılan 6360 sayılı yasayla büyükşehir belediyesi olan 14 il arasında yer almaktadır. Malatya Büyükşehir Belediyesine bağlı 13 ilçe belediyesi bulunmaktadır. Bu ilçelerden ikisi büyükşehir belediyesi merkez ilçelerini oluşturmaktadır. Büyükşehir belediyesine bağlı ilçe belediyelerine ait istatistiki bilgilere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 1. Malatya Büyükşehir İlçe Belediyelerine İlişkin 2017 Yılı İstatistiki Bilgiler

İlçe Belediyesi Adı	Nüfusu	Toplam Nüfus %'si	BŞB'den Uzaklığı KM
Yeşilyurt	311.764	39,63	Merkez İlçe
Battalgazi	307.067	39,03	Merkez İlçe
Akçadağ	26.058	3,31	34
Arapgir	10.109	1,29	110
Arguvan	7.350	0,93	65
Darende	25.510	3,24	107
Doğanşehir	38.637	4,91	66
Doğanyol	3.981	0,51	90
Hekimhan	16.735	2,13	78
Kale	5.133	0,65	49
Kuluncak	7.209	0,92	114
Pütürge	14.392	1,83	73
Yazıhan	12.731	1,62	42

Malatya büyükşehir belediyesine bağlı ilçe belediyelerini gösteren tablo 1 incelendiğinde; Malatya Büyükşehir Belediyesine bağlı 13 ilçe belediyesinin olduğu büyükşehir belediyesine bağlı en büyük nüfusa sahip olan ilçesi büyükşehir merkez ilçelerinden biri olan Yeşilyurt ilçesi (311.764) olup, ilin toplam nüfusuna oranı ise %39,63'dür. En az nüfusa sahip olan ilçe belediyesi ise Doğanyol ilçesi (3.981) olup, ilin toplam nüfusunun %0,51'ini oluşturmaktadır. Malatya Büyükşehir Belediyesine karayolu ile en uzak olan ilçe 114 kilometre mesafede ve yaklaşık iki saat 10 dakika süreyle ulaşımı sağlanan Kuluncak ilçesidir.

Malatya Büyükşehir Belediyesinin Yeşilyurt ve Battalgazi olmak üzere iki büyükşehir belediyesine bağlı, merkez ilçe belediyesi bulunmaktadır.

3. Metodoloji

Araştırmanın temel amacı; 6360 sayılı yasa sonrası büyükşehir belediye sınırları içerisinde yaşayan yerel halkın çevresel anlamda büyükşehir belediyesi tarafından yerine getirilen hizmetlerdeki memnuniyet düzeylerini tespit etmektir. Belirtilen amaç çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıtlar aranacaktır.

Katılımcıların 6360 sayılı yasa sonrası meydana gelen çevresel değişikliklere yönelik düşünceleri ne düzeydedir?

Katılımcıların demografik özellikleri ile 6360 sayılı yasa sonrası meydana gelen çevresel değişikliklere yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Katılımcıların demografik özellikleri ile 6360 sayılı yasa sonrası meydana gelen yönetsel anlamdaki çevresel değişikliklere yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Katılımcıların demografik özellikleri ile 6360 sayılı yasa sonrası meydana gelen ekolojik anlamdaki çevresel değişikliklere yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Araştırmada; yukarıda belirtilen sorulara yanıt bulmak amacıyla veri toplama yöntemi olarak anket tekniğinden faydalanılmıştır. Veri toplama aracı olarak kullanılan anket 2 bölümden oluşmuştur. İlk bölümde büyükşehir belediye sınırları dahilinde yaşamını sürdüren yerel halka ilişkin tanımlayıcı özellikleri belirlemek amacıyla; demografik bilgilerle beraber yerel halkın illerinin büyükşehir olması sonrasındaki memnuniyetlerine ilişkin sorular bulunmaktadır. Diğer bölümdeyse, 6360 sayılı yasayla yapılan düzenlemeler sonrasında büyükşehir belediyesinin çevresel anlamda yapmış olduğu faaliyetlerde yerel halkın memnuniyet düzeylerini tespit etmek maksadıyla hazırlanmış ölçek yer almaktadır.

Belirtilen ölçek, yönetsel ve ekolojik iki boyut ve otuz ifadeden oluşmaktadır. Yönetsel boyut on dokuz, ekolojik boyut ise on bir ifadeden oluşmaktadır. Ayrıca söz konusu ölçek oluşturulurken 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve ilgili yasada yapılan 6360 sayılı yasa değişikliği sonrası yapılan değişiklikler göz önüne alınarak hazırlanmıştır. İfadelerin puanlanmasında beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Bu doğrultuda beşli likert ölçeğinde katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrası çevresel anlamdaki değişikliklerin yönetsel ve ekolojik boyutta memnuniyetlerine ilişkin görüşlerini ölçmek amacıyla “5. Kesinlikle Katılıyorum”, “4. Katılıyorum”, “3. Orta Düzeyde Katılıyorum”, “2. Katılmıyorum”, “1. Kesinlikle Katılmıyorum” aralığında puanlandırılma yapılmıştır.

Yazıcıoğlu ve Erdoğan’a (2014:86-87) göre, büyüklüğü bilinen bir evrenin örneklem büyüklüğünü yani en az katılımcı sayısını uygulanan formül ile 384 olduğu tespit edilir. Bu bağlamda çalışmada 388 katılımcı ile anket çalışması yapılmış olup, 4 katılımcının anketi eksik doldurması sebebiyle değerlendirmeye alınmayarak, ankette 384 katılımcı değerlendirmeye alınmıştır. Anket katılımcılarının belirlenmesinde basit tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılmış olup, kullanılan ölçeğe ilişkin normal dağılım testi, güvenilirlik analizi, ölçeğin faktör analizine uygunluğunun tespit edilmesi maksadıyla, Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi, faktör analizi, katılımcıların demografik özellikleri ve illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrasındaki memnuniyetlerine yönelik yüzde ve frekans analizleri yapılmıştır. Ardından Ki-Kare Analizi, ikili değişkenler için T Testi, ikiden fazla olan değişkenler içinse Anova testi yapılmıştır.

3.1. Araştırmanın Varsayımları ve Sınırlılıkları

Araştırmaya yönelik varsayımlar ve sınırlılıklar aşağıda belirtilmiştir:

Veri toplama aracı olarak kullanılan anketteki soruların her birindeki değerler arasındaki farklılık katılımcılar tarafından ayırt edilebileceği varsayılmıştır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak kullanılan anketin konuya ilişkin bütün detayları içerdiği varsayılmıştır.

Anket çalışmasında katılımcıların anketteki sorulara verdiği cevapların gerçek durumu yansıttığı varsayılmıştır.

Araştırmada katılımcılara uygulanan anketlerin katılımcılar tarafından içtenlikle ve doğru olarak cevaplandırıldığı, ayrıca verilen cevapların geçerli ve güvenilir olduğu, verilerin analizinde kullanılan istatistiksel yöntemlerin amacına uygun olduğu varsayılmaktadır.

Yukarıda belirtilen varsayımların yanında araştırmanın bir alan araştırması olması sebebiyle ulaşım, zaman ve maliyet faktörleri göz önüne alınarak 6360 sayılı yasayla büyükşehir belediyesi olan 14 yeni büyükşehir belediyesi arasında yer alan Malatya Büyükşehir Belediyesi ile sınırlandırılmıştır.

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklem

Araştırmamızın evrenini, 6360 sayılı yasa sonrası büyükşehir belediyesi olan; Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa Ordu ve Van illeri olmak üzere toplam 14 ildeki büyükşehir belediyesi oluşturmaktadır. Araştırma evreninin geniş olması, maliyet ve zaman faktörleri göz önüne alındığından evrenin tamamına ulaşılmasının güç olması nedeniyle belirtilen 14 büyükşehir belediyesi arasından Malatya Büyükşehir Belediyesi örneklem olarak seçilmiştir. Örneklem alınan Malatya Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde yaşayan 384 katılımcı ile anket çalışması yapılmıştır.

Kullanılan ölçeğe ilişkin normal dağılım testinde değerler ± 2 arasında bir değer alması halinde verilerin normal dağılıma sahip olduğu kabul edilir (Antalyalı, 2010:6). Ölçeğe ilişkin normallik varsayımında söz konusu istatistiksel ölçütler dikkate alınmıştır.

4. Kullanılan Ölçeğe İlişkin Normal Dağılım Testi ile Güvenirlik ve Faktör Analizi

Kullanılan ölçeğe ilişkin normal dağılım testinde değerler ± 2 arasında bir değer alması halinde verilerin normal dağılıma sahip olduğu kabul edilir (Antalyalı, 2010:6). Ölçeğe ilişkin normallik varsayımında söz konusu istatistiksel ölçütler dikkate alınmıştır.

Tablo 2. Verilerin Normal Dağılımına İlişkin İstatistiksel Bilgiler

Ölçek	Skewness		Kurtosis	
	İstatistik	Standart Hata	İstatistik	Standart Hata
Ölçek (Genel)	0,287	0,125	-0,393	0,248
Yönetmel Boyut	0,207	0,125	-0,537	0,248
Ekolojik Boyut	-0,561	0,125	-0,618	0,248

Tablo 2’de yer alan ölçeğe ilişkin normallik testi sonuçlarına bakıldığında; ölçek geneli 0,287, yönetmel boyutun 0,207 ve ekolojik boyutun ise, -1,561 Skewness (çarpıklık) değerlerine sahip olduğu görülmektedir. Kurtosis (basıklık) değerleri incelendiğinde ise; ölçek geneli -0,393, yönetmel boyutun -0,537 ve ekolojik boyutun ise -0,618 değerlerine sahip olduğu görülmektedir.

Tüm değerler göz önüne alındığında, hesaplanan değerlerin tümünün kabul edilebilir sınırlar (± 2) içerisinde olduğu görülmektedir. Bu durum ölçek verilerinin normal dağılıma sahip olduğunu belirtmektedir.

4.1. Ölçeğe İlişkin Güvenirlik Analizi

Herhangi bir konu hakkında örnekleme oluşturan birimlerden veri toplamak maksadıyla oluşturulan ve ölçme aracında kullanılan ifadelerin (yargı, önerme, soru gibi), kendi aralarında tutarlılığın olup olmadığının test edilmesi maksadıyla kullanılan güvenilirlik analizine (Ural ve Kılıç, 2006: 286) bu çalışmada da yer verilmiştir.

Güvenirlik analizinde kullanılan Alfa Modeli (Cronbach Alpha Coefficient); ölçekte yer alan x problemin, homojen bir yapı gösteren bir bütünü açıklayıp açıklamadığını inceleyen modeldir. Bir ölçekte bulunan x problemin varyansları toplamının genel varyansa oranlamasıyla bulunur. 0 (sıfır) ile 1 (bir) arasında değer alan bu katsayıya Alfa (Cronbach) Katsayısı denir (Kayış, 2010: 404). Ölçeğin Alfa (Cronbach) katsayı değerlerine göre güvenilirlik durumu aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3:Alfa Katsayısına Bağlı Olarak Ölçeğin Güvenirliği

ALFA (CRONBACH) KATSAYISI	YORUM
0,00 – 0,40	Ölçek Güvenilir Değildir
0,40 – 0,60	Ölçeğin Güvenirliği Düşük
0,60 – 0,80	Ölçek Oldukça Güvenilir
0,80 – 1,00	Ölçek Yüksek Derecede Güvenilir

Verilen bilgiler ışığında; araştırma ölçeğine ilişkin yapılan güvenilirlik analizi sonucu hesaplanan Cronbach Alpha değerinin 0,888 olarak tespit edilmiş olması çalışmada kullanılan ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğuna işaret etmektedir.

4.2. Faktör Analizi

Faktör analizi; katılımcıların herhangi bir konu ile ilgili verdiği yanıtlara göre değişkenler arasındaki korelasyonun belirlenmesi sonucu, birbirleriyle olan ilişkiyi ve aynı boyutu ölçen değişkenlerin gruplandırılmasıyla faktörün elde edilmesi sürecidir (Ural ve Kılıç, 2006:281). Faktör analizi ile birbiri ile ilişkili olan yapılar ortak faktörler altında bir araya gelmektedir. Veri setinin faktör analizine uygunluğunun belirlenmesi maksadıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi yapılması gerekmektedir (Güriş ve Astar, 2014:367). Çalışmadaki KMO ve Barlett testi sonuçları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 4. KMO ve Barlett Testi Sonuçları

Kaiser-Meyer-Olkin	0,904
Bartlett Testi	0,000

KMO testi; veri setinin faktör analizinin yapılmasına uygun olup olmadığını incelemektedir. Faktör analizi uygunluğu için KMO testi sonucu elde edilen değerin 0,50'den büyük olması gerekir. Bu değer, 0,50'den küçük olması durumunda faktör analizi uygulanamaz. Barlett testi ise kısmi korelasyona bağlı olarak değişkenler arasında ilişki bulunup bulunmadığını, diğer bir ifade ile veri setinin uygunluğunu belirlemektedir. Barlett testi sonucu 0.05'ten aşağı olması halinde veri seti analiz yapmaya uygun, büyük olması halinde ise veri seti analiz yapmak için uygun değildir (Güriş ve Astar, 2014:368).

Çalışmada; Barlett testi sonucu anlamlılık değeri 0,000 olarak tespit edilmiş olup bu durum veri setinin, faktör analizi yapılmasına uygun olduğunu belirtmektedir. Örneklem yeterliliği ölçütü olarak adlandırılan KMO değerinin analiz sonucu 0,50 üzerinde olması beklenmektedir ve Tablo 14'de gösterilmekte olan değer aralıkları ile veri setinin faktör analizi yapılması için hangi düzeyde olduğu tespit edilebilir (Sharma, 1996:116):

Tablo 5. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) Değer Aralıkları ve Yorumu

KMO DEĞERİ	YORUM
0,00 - 0,50	Kabul edilmez
0,50 – 0,60	Zayıf
0,60 – 0,70	Orta
0,70 – 0,80	İyi
0,80 – 0,90	Çok İyi
0,90 – 1,00	Mükemmel

Çalışmada yapılan analiz sonucu 0,904 olan KMO değeri, bu çalışmadaki veri setinin faktör analizi için mükemmel düzeyde olduğuna işaret etmektedir (Tablo 5).

Veri setinin faktör analizine uygunluğu KMO ve Barlett testleri ile tespit edilmiş olup, sonrasında yapılan faktör analizi sonucu ulaşılan bulgulara aşağıda yer verilmiştir.

5. Araştırmanın Bulguları

Çalışmanın bu kısmında; elde edilen bulguların analiz edilmesiyle birlikte elde edilen sonuçlar yorumlanarak, konu ile ilgili önerilere yer verilmiştir.

Tablo 6. 6360 Sayılı Yasanın Yansımaları Ölçeğine Ait Faktör ve Güvenirlik Analizi Sonuçları

İfadeler	Faktörler	
	Yönetsel	Ekolojik
6360 sayılı yasa sonrası kentimin büyükşehir belediyesi olması sonrası çevresel anlamdaki faaliyetleri artmıştır	,674	
6360 sayılı yasa sonrası büyükşehir belediyesi tarafından düzenli olarak çöp toplama hizmeti yapılmasından memnunum	,737	
6360 sayılı yasa sonrası büyükşehir belediyesinin hava kirliliğini önlemeye yönelik faaliyetlerinden memnunum	,663	
6360 sayılı yasa sonrası Büyükşehir Belediyesinin katı atık toplama hizmetlerinden memnunum	,712	
6360 sayılı yasa sonrası su ve kanalizasyon gibi alt yapı yatırım ve hizmetlerinde iyileşme olduğunu düşünüyorum	,755	
Büyükşehir Belediye Yönetimine (BŞBY) geçiş sonrası yaşadığım kentte yol bakım ve onarım faaliyetleri yapılırken en az seviyede çevrenin rahatsız edilmesinden memnunum	,630	
BŞBY'geçiş sonrası kentimde yol, su ve kanalizasyon faaliyetlerine yönelik çalışmaların çevreye zarar vermeden kısa sürede tamamlanmasından memnunum	,753	
BŞBY'e geçiş sonrası kentimdeki yollarda yapılan alt yapı çalışmaları sonrası kısa sürede asfaltlama işlemleri yapılmaktadır	,755	
BŞBY'e geçiş sonrası yaşadığım kentin çevre ve peyzaj düzenlemelerinde olumlu gelişmeler olduğunu düşünüyorum	,675	
6360 sayılı yasa sonrası Büyükşehir Belediyesi tarafından su kirliliğini önlemeye yönelik yeterli düzeyde hizmet verilmesinden memnunum	,737	
6360 sayılı yasa sonrası Büyükşehir Belediyesi tarafından su kanallarının temizlenmesi ve bakımına yönelik yapılan çalışmalardan memnunum	,666	
Çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik BŞBY tarafından yeterli düzeyde denetim yapılmaktadır	,585	
BŞBY'e geçiş sonrası kentimde yaşanan en fazla çevre sorunu toprak kirliliğidir		,682
BŞBY'e geçiş sonrası kentimde yaşanan en fazla çevre sorunu atıklardır		,750
BŞBY'e geçiş sonrası kentimde yaşanan en fazla çevre sorunu gürültü kirliliğidir		,797

BŞBY'e geçiş sonrası kentimde yaşanan en fazla çevre sorunu doğanın tahrip edilmesidir		,737
Varyans Açıklama Oranı	39,105	15,813
Toplam Varyans Açıklama Oranı	54,948	
Cronbach's Alpha (Genel)	0,888	

Yapılan faktör analizi testinde, ölçeğin öz değeri 1'den büyük toplam varyansın %54,948'ini açıklayan iki faktör altında toplandığı görülmüştür. Bu bağlamda, 1. Faktör (Yönetimsel) toplam varyansın %39,105'ini, 2. Faktör (Ekolojik) ise %15,813'ünü açıklamaktadır. Faktör analizi sonunda ilk hali 30 ifadeden oluşan ölçekte, 14 ifadenin birden fazla faktöre yüklendiği tespit edilmiş ve ölçekten çıkartılmıştır. Daha sonraki analizlerde, ölçek 16 ifade üzerinden ele alınmıştır. Boyutlarda yer alan ifadelerin son hali ise; yönetsel 12 ve ekolojik boyutun ise 4 ifadeden oluştuğu faktör analizi sonucu elde edilen bulgular arasındadır.

Tablo 7. Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler

Değişkenler		F	%	Değişkenler		F	%	
Cinsiyet	Erkek	201	52,3	Meslek	Memur	99	25,8	
	Kadın	183	47,7		İşçi	88	22,9	
Doğum Yeri	İl merkezi	164	42,7		Esnaflık	67	17,4	
	İlçe	115	29,9		Çiftçi	49	12,8	
	Kasaba	27	7,0		Diğer	81	21,1	
	Köy	76	19,8		Öğrenim Durumu	Okuryazar değil	12	3,1
	Yurt dışı	2	0,5			Okuryazar	60	15,6
	Yaş	18-25	76			19,8	İlköğretim	73
26-30		106	27,6			Lise	83	21,6
31-35		53	13,8			Yüksekokul 2 yıllık	64	16,7
36-40		62	16,1	Yüksekokul 4 yıllık		76	19,8	
41-45		43	11,2	Yüksek lisans	13	3,4		
46 ve yukarısı		44	11,5	Doktora	3	0,8		
Medeni Durum	Evli	259	67,4					
	Bekar	125	32,6					

Tablo 7 incelendiğinde; araştırmaya katılanların 201'i (%52,3) erkek katılımcı, 183'ü (%47,7) ise kadın katılımcıdan oluşmuştur. Erkek katılımcı sayısı kadın katılımcı sayısından 18 (%4,6) katılımcı fazla olduğu görülmektedir. Katılımcıların doğum yerlerine bakıldığında; 164 katılımcı (%42,7) il merkezinde doğmuş iken, 115 katılımcı (%29,9) ilçe merkezinde, 27 katılımcı (%7,0) kasabada (belde belediyesi), 76 katılımcı (%19,8) köyde ve 2 katılımcı (%0,5) ise yurt dışında doğduğu görülmektedir. Katılımcıların yaş grup dağılımlarını incelediğimizde; araştırmaya katılan 76 katılımcı (%19,8) 18 ile 25 yaş arasında yer alırken, 106 katılımcı (%27,6) 26 ile 30 yaş arasında, 53 katılımcı (%13,8) 31 ile 35 yaş arasında, 62 katılımcı (%16,1) 36 ile 40 yaş arasında, 43 katılımcı (%11,2) 41 ile 45 yaş arasında ve 44 katılımcı (%11,5) 46 ve yukarısı yaş arasında olduğu belirtilmektedir. Katılımcıların çoğunluğu olan 106 katılımcının (%27,6) 26 ile 30 yaş arasında olduğu görülmektedir.

Katılımcıların medeni durumlarına bakıldığında; 259 katılımcı (%67,4) evli iken 125 katılımcı (%32,6) bekadır. Bu verilere göre katılımcıların çoğunluğunun evli olduğunu söyleyebiliriz. Katılımcıların meslek grupları incelendiğinde; katılımcıların 99'u (%25,8) memur iken, 88'i (%22,9) işçi, 67'si (%17,4) esnaf, 49'u (%12,8) çiftçi ve 81'i (%21,1) diğer meslek gruplarını oluşturmaktadır. Meslek gruplarının genelini birbirine yakın sayılardan oluşan katılımcılardan oluştuğu ve en fazla memur olan katılımcı sayısının (99 katılımcı) olduğu belirtilmektedir. Katılımcıların öğrenim durumlarına bakıldığında; 12 (%3,1) katılımcı okuryazar değil iken, 60'ı (%15,6) okuryazar, 73'ü (%19,0) ilköğretim, 83'ü (%21,6) lise, 64'ü (%16,7) yüksekokul 2 yıllık (Ön lisans), 76'sı (%19,8) yüksekokul 4 yıllık (Lisans), 13'ü (%3,4) yüksek lisans ve 3'ünün (%0,8) doktora mezunu olduğu belirtilmektedir. Katılımcıların çoğunluğunun (239 katılımcı) lise ve üzerinde öğrenim durumuna sahip olduğu görülmektedir. Belirtilen veriler ışığında katılımcıların öğrenim düzeylerinin genel olarak yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 8. Katılımcıların Büyükşehir Belediyesindeki İkamet Sürelerine İlişkin İstatistik Bilgiler

Değişkenler		F	%
Büyükşehir Belediyesindeki İkamet Süresiniz?	0-5	52	13,5
	6-10	45	11,7
	11-15	71	18,5
	16-20	75	19,5
	21 ve yukarı	141	36,7
	Toplam	384	100,0

Tablo 8'de katılımcıların büyükşehir belediyesindeki ikamet süreleri incelendiğinde; 0 ile 5 yıl arasında ikamet eden katılımcı sayısı 52 (%13,5) iken, 45'i 6 ile 10 yıl arasında, 71'i (%18,5) 11 ile 15 yıl arasında, 75'i (%19,5) 16 ile 20 yıl arasında ve 141'i (%36,7) 21 yıl ve üzerinde ikamet etmektedir. Katılımcıların büyükşehir belediyesindeki ikamet sürelerine bakıldığında, 16 yıl ve üzerinde (216 katılımcı) ikamet eden katılımcı sayısının çoğunlukta olduğu görülmektedir.

Tablo 9. Katılımcıların Büyükşehir Belediyesindeki İkamet Yerlerine İlişkin İstatistik Bilgiler

Değişkenler		F	%
İkamet Ettiğiniz Yer	Büyükşehir belediyesi merkez	172	44,8
	Büyükşehir belediye ilçesinden	93	24,2
	Büyükşehir ilçesine bağlı eskiden köy olan mahallede	119	31,0
	Toplam	384	100,0

Tablo 9 incelendiğinde; büyükşehir belediyesi merkez ilçesinde ikamet eden katılımcı sayısı 172 (%44,8) iken, büyükşehir belediye ilçesinde 93 (%24,2) katılımcı ve büyükşehir ilçesine bağlı eskiden köy olan mahallede ise ikamet eden 119 (%31,0) katılımcı yer almaktadır. Katılımcıların büyükşehir belediyesindeki ikamet yerlerine bakıldığında toplam katılımcının yaklaşık yarısının büyükşehir belediyesi merkez ilçesinde yaşadığı görülmektedir.

Tablo 10. Katılımcıların İllerinin Büyükşehir Belediyesi Olması Sonrası Memnuniyet Düzeylerine İlişkin İstatistik Bilgiler

Değişkenler		F	%
İlinizin Büyükşehir Belediyesi Olmasından Mutlu musunuz?	Evet	201	52,3
	Hayır	183	47,7
	Toplam	384	100,0

Tablo 10 incelendiğinde; katılımcıların 201'i (%52,3) illerinin büyükşehir belediyesi olmasından memnun iken, 183'ü (%47,7) illerinin büyükşehir belediyesi olmasından memnun değildir. Bu durumda çoğunlukta olan katılımcının illerinin büyükşehir belediyesi olmasından memnuniyet duyduğu görülmektedir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olmasından memnun olmalarının nedenleri arasında büyükşehirde yaşama isteği ile sosyal ve kültürel olanaklarının daha fazla olduğu düşüncelerine sahip olmaları olduğu söylenebilir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olmasındaki memnuniyetsizliklerinin başında ise konut fiyatlarının artması, konut kiralılarının artması, emlak ve arsa vergilerinde yaşanan artış, su faturalarında yaşanan artış gibi vatandaş olumsuz yönde etkileyen ekonomik nedenlerin olduğu söylenebilir.

Tablo 11. Katılımcıların İllerinin Büyükşehir Belediyesi Olması ile Yaşamlarında Herhangi Bir Fark Olup Olmadığına İlişkin İstatistik Bilgiler

Değişkenler		F	%
İlinizin Büyükşehir Belediyesi olması ile yaşamınızda herhangi bir farklılık oldu mu?	Evet-Olumlu	137	35,7
	Evet-Olumsuz	142	37,0
	Hayır	105	27,3
	Toplam	384	100,0

Tablo 11 incelendiğinde; katılımcıların 137'si (%35,7) illerinin büyükşehir belediyesi olması ile yaşamlarında olumlu yönde bir farklılık olduğunu belirtirken, 142'si (%37,0) olumsuz yönde yaşamlarında bir farklılık olduğu ve 105'i (%27,3) ise illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrası yaşamlarında herhangi bir farklılığın olmadığı düşüncesindedir. Katılımcılar arasında illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında olumsuz bir farklılık olduğu düşüncesi olan katılımcı sayısının daha fazla (142 katılımcı) olduğu görülmektedir.

Tablo 10'da katılımcıların çoğunluğunun illerinin büyükşehir belediyesi olmasından memnun olduğunu belirtirken tablo 11'de illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrasında yaşamlarında olumsuz yönde farklılık olduğunu belirtmelerindeki ana etkenin, illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrasında ekonomik anlamdaki (su faturası, emlak vergisi, kira...) koşulların ağırlaşması olduğu söylenebilir.

Tablo 12. Katılımcıların Büyükşehir Belediyesindeki Çevre ile İlgili Birimlere Ulaşmasındaki Memnuniyetlerine İlişkin İstatistik Bilgiler

Değişkenler		F	%
Büyükşehir Belediyesinde Çevre ile İlgili Birimlere Kolaylıkla Ulaşabilmekte misiniz?	Evet	173	45,1
	Kısmen	128	33,3
	Hayır	83	21,6
	Toplam	384	100,0

Tablo 12 incelendiğinde; katılımcıların 173'ü (%45,1) büyükşehir belediyesinde çevre ile ilgili birimlere kolaylıkla ulaşabildiğini belirtirken, 128'i (%33,3) kısmen, 83'ü (%21,6) ise büyükşehir belediyesindeki ilgili birime kolaylıkla ulaşamadığını belirtmiştir. Bu verilere göre, katılımcıların büyükşehir belediyesinde çevre ile ilgili birimlere kolaylıkla ulaşabildikleri söylenebilir.

Tablo 13. Katılımcıların Öğrenim Durumu ile İkamet Yerlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Ki- Kare Testi Analiz Sonuçları (n=384)

Değişkenler	İkamet Yeriniz?
-------------	-----------------

			Büyükşehir Belediyesi Merkez İlçesinden	Büyükşehir Belediye İlçesinden	Büyükşehir İlçesine Bağlı Eskiden Köy Olan Mahallede	
Öğrenim durumunuz?	Okuryazar değil	F	1	0	11	
		%	8,3	0,0	91,7	
	Okur Yazar	F	17	15	28	
		%	28,3	25,0	46,7	
	İlköğretim	F	19	21	33	
		%	26,0	28,8	45,2	
	Lise	F	34	23	26	
		%	41,2	27,7	31,3	
	Yüksekokul 2 yıllık	F	35	17	12	
		%	54,7	26,6	18,8	
	Yüksekokul 4 yıllık	F	54	14	8	
		%	71,1	18,4	10,5	
	Yüksek lisans	F	9	3	1	
		%	69,2	23,1	7,7	
	Doktora	F	3	0	0	
		%	100,0	0,0	0,0	
	X²=76,320 p=0,000*					

*P<0,01

Tablo 13'e bakmadan önce Ki-Kare testinin tanımını yapmak gerekirse Ki-Kare testi; nitel (sayısal olmayan) iki değişken arasında istatistiksel olarak aralarında anlamlı bir ilişkinin bulunup bulunmadığının tespit edilmesine ilişkin yapılan testir. (Karagöz, 2015: 264). Ki-kare X² işaretiyle gösterilir. Ki-Kare Pearson (P) değerine yönelik anlamlılık düzeyi 0,05'ten aşağı olması durumunda iki değişken arasında anlamlı bir farklılığın olduğu (Altunışık ve vd. 2010: 219), aksi durumda ise anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılır.

Tablo 13'de katılımcıların öğrenim durumu ile ikamet yerlerinin karşılaştırılmasına ilişkin Ki Kare testi analizi sonucuna bakıldığında; Okur yazar olmayan katılımcıların 1'i (%8,3) büyükşehir belediyesi merkez ilçesinden ikamet ederken, 11'i (%91,7) büyükşehir ilçesine bağlı eskiden köy olan mahallede ikamet ettiği belirtilmektedir. Okur yazar olan katılımcıların 17'si (%28,3) büyükşehir belediyesi merkez ilçesinden ikamet ederken, 15'i (%25,0) büyükşehir belediye ilçesinden ve 28 katılımcının (%46,7) büyükşehir ilçesine bağlı eskiden köy olan mahallede ikamet ettiği belirtilmektedir. İlköğretim mezunu katılımcıların 19'u (%26,0) büyükşehir belediyesi merkez ilçesinden ikamet ederken, 21'i (%28,8) büyükşehir belediye ilçesinden ve 33 katılımcının (%45,2) büyükşehir ilçesine bağlı eskiden köy olan mahallede ikamet ettiği belirtilmektedir. Lise mezunu katılımcıların 34'ü (%41,2) büyükşehir belediyesi merkez ilçesinden ikamet ederken, 23'ü (%27,7) büyükşehir belediye ilçesinden ve 26 katılımcının (%31,3) büyükşehir ilçesine bağlı eskiden köy olan mahallede ikamet ettiği belirtilmektedir. Yüksekokul 2 yıllık (Ön Lisans) mezunu katılımcıların 35'i (%54,7) büyükşehir belediyesi merkez ilçesinden ikamet ederken, 17'si (%26,6) büyükşehir belediye ilçesinden ve 12 katılımcının (%18,8) büyükşehir ilçesine bağlı eskiden köy olan mahallede ikamet ettiği belirtilmektedir. Yüksekokul 4 yıllık (Lisans) mezunu katılımcıların 54'ü (%71,1) büyükşehir belediyesi merkez ilçesinden ikamet ederken, 14'ü (%18,4) büyükşehir belediye ilçesinden ve 8 katılımcının (%10,5) büyükşehir ilçesine bağlı eskiden köy olan mahallede ikamet ettiği belirtilmektedir. Yüksek lisans mezunu katılımcıların 9'u (%69,2) büyükşehir belediyesi merkez ilçesinden ikamet ederken, 3'ü (%23,1) büyükşehir belediye ilçesinden ve 1 katılımcının (%7,7) büyükşehir ilçesine bağlı eskiden köy olan mahallede ikamet ettiği belirtilmektedir. Doktora mezunu katılımcıların 3'ü (%100,0) büyükşehir belediyesi merkez ilçesinden ikamet ederken, büyükşehir belediye ilçesinden ve büyükşehir ilçesine bağlı eskiden köy olan mahallede ikamet eden katılımcının bulunmadığı belirtilmektedir.

Tabloda p değerine bakıldığında 0,000 olduğu ve $p < 0,05$ olduğundan aralarında anlamlı bir ilişkinin olduğu belirtilmektedir. Öğrenim düzeyi lise ve üzerinde olan katılımcıların çoğunluğunun büyükşehir belediyesi merkez ilçesinde ikamet ettiği, 2 yıllık yüksekokul ve daha üst öğrenimde büyükşehir ilçesine bağlı eskiden köy olan mahallede ikamet eden katılımcıların, büyükşehir belediye ilçesinde ve büyükşehir belediyesi merkez ilçelerinde ikamet eden katılımcılara göre öğrenim düzeyi daha alt seviyededir.

Genel olarak elde edilen veriler yorumlandığında, merkezden kırsal kesime doğru gidildikçe öğrenim düzeyinin azaldığı, tersi yani kırsaldan merkeze doğru gidildikçe ise öğrenim düzeyinin arttığı görülmektedir. Bu doğrultuda da kırsal kesimde yaşayan insanların eğitim düzeylerinin artırılmasına yönelik çalışmaların yapılmasının gerekli olduğu söylenebilir.

Tablo 14. Katılımcıların Öğrenim Durumu ile İllerinin Büyükşehir Belediyesi Olmasıyla Yaşamlarında Herhangi bir Farklılık Olup Olmadığının Karşılaştırılmasına İlişkin Ki- Kare Testi Analiz Sonuçları (n=384)

Değişkenler			İlinizin Büyükşehir Belediyesi Olması ile Yaşamınızda Herhangi bir Farklılık Oldu mu?		
			Evet-Olumlu	Evet-Olumsuz	Hayır
Öğrenim durumunuz?	Okuryazar değil	F	2	6	4
		%	16,7	50,0	33,3
	Okur Yazar	F	28	18	14
		%	46,7	30,0	23,3
	İlköğretim	F	19	36	18
		%	26,0	49,3	24,7
	Lise	F	32	25	26
		%	38,6	30,1	31,3
	Yüksekokul 2 yıllık	F	28	23	13
		%	43,8	35,9	20,3
	Yüksekokul 4 yıllık	F	32	23	21
		%	42,1	30,3	27,6
	Yüksek lisans	F	3	1	9
		%	23,1	7,7	69,2
	Doktora	F	3	0	0
		%	100,0	0,0	0,0

$X^2=32,004$ $p=0,004^*$

* $P < 0,01$

Tablo 14'de, katılımcıların öğrenim durumu ile illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında herhangi bir farklılık olup olmadığının karşılaştırılmasına ilişkin ki-kare testi analizi sonucuna bakıldığında; Okur yazar olmayan katılımcıların 2'si (%16,7) illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında olumlu yönde farklılığın olduğunu belirtirken, 6'sı (%50,0) olumsuz yönde farklılığın olduğunu ve 4 katılımcının (%33,3) ise illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında herhangi bir farklılığın olmadığını belirtmektedir. Okur yazar olan katılımcıların 28'i (%46,7) illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında olumlu yönde farklılığın olduğunu belirtirken, 18'i (%30,0) olumsuz yönde farklılığın olduğunu ve 14 katılımcının (%23,3) ise illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında herhangi bir farklılığın olmadığını belirtmektedir. İlköğretim mezunu katılımcıların 19'u (%26,0) illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında olumlu yönde farklılığın olduğunu belirtirken, 36'sı (%49,3) olumsuz yönde farklılığın olduğunu ve 18 katılımcının (%24,7) ise illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla

yaşamlarında herhangi bir farklılığın olmadığını belirtilmektedir. Lise mezunu katılımcıların 32'si (%38,6) illerinin büyükşehir belediyesi olması ile yaşamlarında olumlu yönde farklılığın olduğunu belirtirken, 25'i (%30,1) olumsuz yönde farklılığın olduğunu ve 26 katılımcının (%31,3) ise illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında herhangi bir farklılığın olmadığını belirtilmektedir. Yüksekokul 2 yıllık (Ön lisans) mezunu katılımcıların 28'i (%43,8) illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında olumlu yönde farklılığın olduğunu belirtirken, 23'ü (%35,9) olumsuz yönde farklılığın olduğunu ve 13 katılımcının (%20,3) ise illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında herhangi bir farklılığın olmadığını belirtilmektedir. Yüksekokul 4 yıllık (Lisans) mezunu katılımcıların 32'si (%42,1) illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında olumlu yönde farklılığın olduğunu belirtirken, 23'ü (%30,3) olumsuz yönde farklılığın olduğunu ve 21 katılımcının (%27,6) ise illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında herhangi bir farklılığın olmadığını belirtilmektedir. Yüksek lisans mezunu katılımcıların 3'ü (%23,1) illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında olumlu yönde farklılığın olduğunu belirtirken, 1'i (%7,7) olumsuz yönde farklılığın olduğunu ve 9 katılımcının (%69,2) ise illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında herhangi bir farklılığın olmadığını belirtilmektedir. Doktora mezunu katılımcıların tamamı olan 3'ü (%100,0) illerinin büyükşehir belediyesi olması ile yaşamlarında olumlu yönde farklılığın olduğunu belirtilmektedir.

Tablo 14'de p değerine bakıldığında 0,004 olduğu ve $p < 0,05$ olduğundan aralarında anlamlı bir ilişkinin olduğu görülmektedir. Öğrenim düzeyi lise ve üzerinde olan katılımcıların çoğunluğunun illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında olumlu yönde farklılık olduğu, ilköğretim ve altı düzeyde öğrenimi olan katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında olumsuz yönde farklılık olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda katılımcıların öğrenim düzeyi arttıkça illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla yaşamlarında olumlu yönde farklılık olduğu söylenebilir.

Tablo 15. Katılımcıların Öğrenim Durumu ile Doğum Yerlerinin Karşılaştırılmasına İlişkin Ki- Kare Testi Analiz Sonuçları (n=384)

Değişkenler			Doğum Yeriniz?					
			İl Merkezi	İlçe	Kasaba	Köy	Yurt Dışı	
Öğrenim durumunuz?	Okuryazar değil	F	0	1	1	10	0	
		%	0,0	8,3	8,3	28,3	0,0	
	Okur Yazar	F	22	15	5	17	1	
		%	36,7	25,0	8,3	28,3	1,7	
	İlköğretim	F	21	23	4	25	0	
		%	28,8	31,5	5,5	34,2	0,0	
	Lise	F	34	30	8	11	0	
		%	41,0	31,5	9,6	13,3	0,07	
	Yüksekokul 2 yıllık	F	38	20	4	2	0	
		%	59,4	31,3	6,3	3,1	0,0	
	Yüksekokul 4 yıllık	F	42	19	5	10	0	
		%	55,3	25,0	6,6	13,2	0,0	
	Yüksek lisans	F	7	5	0	1	0	
		%	53,8	38,5	0,0	7,7	0,0	
	Doktora	F	0	2	0	0	1	
		%	0,0	66,7	0,0	0,0	33,3	
				$X^2=139,502$ $p=0,000^*$				

* $P < 0,01$

Tablo 15’de, katılımcıların öğrenim durumu ile doğum yerlerinin karşılaştırılmasına İlişkin ki-kare testi analizi sonucuna bakıldığında; okur-yazar olmayan katılımcıların 1’inin (%8,3) doğum yerinin ilçe olduğu belirtilirken, 1’i (%8,3) kasaba, 10’u (%28,3) köy ve doğum yeri yurt dışı ile il merkezi olan katılımcının bulunmadığı belirtilmektedir. Okur-yazar olan katılımcıların 22’sinin (%36,7) doğum yerinin il merkezi olduğu belirtilirken, 15’inin (%25,0) ilçe, 5’inin (%25,0) kasaba, 17’sinin (%28,3) köy ve doğum yeri yurt dışı olan 1 katılımcı (%1,7) olduğu belirtilmektedir. İlköğretim mezunu olan katılımcıların 21’inin (%28,8) doğum yerinin il merkezi olduğu belirtilirken, 23’ünün (%31,5) ilçe, 4’ünün (%5,5) kasaba, 25’inin (%34,2) köy ve doğum yeri yurt dışı olan katılımcının bulunmadığı belirtilmektedir. Lise mezunu olan katılımcıların 34’ünün (%41,0) doğum yerinin il merkezi olduğu belirtilirken, 30’unun (%31,5) ilçe, 8’inin (%9,6) kasaba, 11’inin (%13,3) köy ve doğum yeri yurt dışı olan katılımcının olmadığı belirtilmektedir. Yüksekokul 2 yıllık (Ön lisans) mezunu olan katılımcıların 38’inin (%59,4) doğum yerinin il merkezi olduğu belirtilirken, 20’sinin (%31,3) ilçe, 4’ünün (%6,3) kasaba, 2’sinin (%3,1) köy ve doğum yeri yurt dışı olan katılımcının olmadığı belirtilmektedir. Yüksekokul 4 yıllık (lisans) mezunu olan katılımcıların 42’sinin (%55,3) doğum yerinin il merkezi olduğu belirtilirken, 19’unun (%25,0) ilçe, 5’inin (%6,6) kasaba, 10’unun (%13,2) köy ve doğum yeri yurt dışı olan katılımcının olmadığı belirtilmektedir. Yüksek lisans mezunu olan katılımcıların 7’sinin (%53,8) doğum yerinin il merkezi olduğu belirtilirken, 5’inin (%38,5) ilçe, 1’inin (%13,2) köy ve doğum yeri yurt dışı ile kasaba olan katılımcının olmadığı belirtilmektedir. Doktora mezunu olan katılımcıların 2’sinin (%66,7) doğum yerinin ilçe olduğu belirtilirken, 1’inin (%33,3) yurt dışı ve doğum il merkezi, köy ile kasaba olan katılımcının olmadığı belirtilmektedir.

Tabloda p değerine bakıldığında p değerinin 0,000 olduğu ve $p < 0,05$ olduğundan aralarında anlamlı bir ilişki vardır. Öğrenim düzeyi lise ve üzerinde olan katılımcıların çoğunluğunun doğum yerinin il merkezi ve ilçe olduğu görülürken ilköğretim ve altı düzeyde öğrenimi olan katılımcıların çoğunluğunun doğum yerinin kasaba ve köy olduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, katılımcıların öğrenim düzeyinin doğum yeri il merkezi ve ilçe olanların doğum yeri kasaba ve köy olanlara göre daha yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 16. Katılımcıların BŞBY’ye Geçiş Sonrası Yönetmelik Değişimlere Yönelik Düşüncelerine İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler

İfadeler		Katılım Düzeyi					X̄	S.S.
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılmıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum		
6360 sayılı yasa sonrası kentimin büyükşehir belediyesi olması sonrası çevresel anlamdaki faaliyetler artmıştır	F	63	78	112	47	84	3,03	1,36
	%	16,4	20,3	29,2	12,2	21,9		
6360 sayılı yasa sonrası büyükşehir belediyesi tarafından düzenli olarak çöp toplama hizmeti yapılmasından memnunum	F	66	72	93	55	98	3,12	1,42
	%	17,2	18,8	24,2	14,3	25,5		
6360 sayılı yasa sonrası büyükşehir belediyesinin hava kirliliğini önlemeye yönelik faaliyetleri yetersizdir	F	77	71	79	56	101	3,09	1,48
	%	20,1	18,5	20,6	14,6	26,3		
6360 sayılı yasa sonrası büyükşehir belediyesinin katı atık toplama hizmetleri yetersizdir.	F	81	74	76	55	98	3,04	1,48
	%	21,1	19,3	19,8	14,3	25,5		
6360 sayılı yasa sonrası su ve kanalizasyon gibi alt yapı yatırım ve hizmetlerinde iyileşme olduğunu düşünüyorum.	F	76	72	97	47	92	3,02	1,44
	%	19,8	18,8	25,3	12,2	24,0		
Büyükşehir Belediye Yönetimine (BŞBY) geçiş sonrası	F	93	76	47	8	160	3,17	1,68

yaşadığım kentimde yol bakım ve onarım faaliyetleri yapılırken çevre rahatsız edilmektedir.	%	24,2	19,8	12,2	2,1	41,7		
BŞBY'geçiş sonrası kentimde yol, su ve kanalizasyon faaliyetlerine yönelik çalışmaların süresi uzamaktadır.	F	71	66	85	59	103	3,15	1,46
	%	18,5	17,2	22,1	15,4	26,8		
BŞBY'e geçiş sonrası kentimdeki yollarda yapılan altyapı çalışmaları sonrası kısa sürede asfaltlama işlemleri yapılmamaktadır.	F	77	71	94	50	92	3,02	1,44
	%	20,1	18,5	24,5	13,0	24,0		
BŞBY'e geçiş sonrası yaşadığım kentin çevre ve peyzaj düzenlemelerinde olumlu gelişmeler olduğunu düşünüyorum	F	92	70	80	46	96	2,96	1,50
	%	24,0	18,2	20,8	12,0	25,0		
6360 sayılı yasa sonrası Büyükşehir Belediyesi tarafından su kirliliğini önlemeye yönelik yeterli düzeyde hizmet verilmesinden memnunum	F	83	67	95	48	91	2,99	1,46
	%	21,6	17,4	24,7	12,5	23,7		
6360 sayılı yasa sonrası Büyükşehir Belediyesi tarafından su kanallarının temizlenmesi ve bakımına yönelik yapılan çalışmalardan memnunum	F	63	68	85	61	107	3,21	1,44
	%	16,4	17,7	22,1	15,9	27,9		
Çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik BŞBY tarafından denetimler artırılmalıdır.	F	54	51	84	82	113	3,39	1,39
	%	14,1	13,3	21,9	21,4	29,4		
Boyut genel ortalama/Standart Sapma							3,10	1,03

Tablo 16'da katılımcıların büyükşehir belediye yönetimine geçiş sonrası çevresel anlamdaki yönetsel değişimlere yönelik düşüncelerine ilişkin tanımlayıcı bilgilerin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri verilmiştir.

Aritmetik ortalama; serinin toplam miktarının, serinin birim sayısına bölünmesiyle erişilen ölçüdür. Aritmetik ortalama \bar{X} sembolüyle gösterilir.

$\bar{X} = \frac{X_1 + X_2 + X_3 + \dots + X_n}{n}$ Oarak hesaplanır (Güriş ve Astar, 2014: 44). Bu doğrultuda çalışma beş birimden (Kesinlikle Katılmıyorum, Katılmıyorum, Orta Düzeyde Katılıyorum, Katılıyorum, Kesinlikle katılıyorum) oluşmaktadır. Verilen formüle göre çalışmadaki aritmetik ortalama:

$\bar{X} = \frac{5+4+3+2+1}{5} = 3$ olarak aritmetik ortalama bulunur. Bu bağlamda veriler değerlendirilirken 3'ün üzerinde olan bir aritmetik ortalama sonucunun olumlu, aksi durumdaysa olumsuz yönde yorumlanacağı anlamını ifade etmektedir. Verien ifadeyle birlikte katılımcıların BŞBY'e geçiş sonrası yönetsel değişimlere yönelik düşüncelerine bakıldığında; "6360 sayılı yasa sonrası kentimin büyükşehir belediyesi olması sonrası çevresel anlamdaki faaliyetler artmıştır". Düşüncesine katılımcıların 63'ü (%16,4) kesinlikle katılmadığını, 78'i (%20,3) katılmadığını, 112'si (%29,2) orta düzeyde katıldığını, 47'si (%12,2) katıldığını belirtirken 84'ü (%21,9) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması ile kentindeki çevresel anlamdaki faaliyetlerin artıp artmadığının aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,03 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun kentinin büyükşehir belediyesi olması sonrası çevresel anlamdaki faaliyetlerin arttığını söylenebilir.

"6360 sayılı yasa sonrası büyükşehir belediyesi tarafından düzenli olarak çöp toplama hizmeti yapılmasından memnunum". Düşüncesine katılımcıların 66'sı (%17,2) kesinlikle katılmadığını, 72'si (%18,8) katılmadığını, 93'ü (%24,2) orta düzeyde katıldığını, 55'i (%14,3) katıldığını belirtirken 98'i (%25,5) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması ile kentinde düzenli olarak çöplerin toplanıp toplanmadığına ilişkin aritmetik ortalamaya bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,12 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun kentinin büyükşehir belediyesi olması sonrası çöplerin düzenli olarak toplandığı söylenebilir.

"6360 sayılı yasa sonrası büyükşehir belediyesinin hava kirliliğini önlemeye yönelik faaliyetleri yetersizdir". Düşüncesine katılımcıların 77'si (%20,1) kesinlikle katılmadığını, 71'i (%18,5) katılmadığını, 79'u (%20,6) orta

düzye katıldığını, 56'sı (%14,6) katıldığını belirtirken 101'i (%26,3) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması ile büyükşehir belediye yönetiminin hava kirliliğini önlemeye yönelik faaliyetlerinin yetersiz olup olmadığını aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,09 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun büyükşehir belediyesi yönetiminin hava kirliliğini önlemeye yönelik faaliyetlerinin yetersiz olduğu söylenebilir.

“6360 sayılı yasa sonrası büyükşehir belediyesinin katı atık toplama hizmetleri yetersizdir”. Düşüncesine katılımcıların 81'i (%21,1) kesinlikle katılmadığını, 74'ü (%19,3) katılmadığını, 76'sı (%19,8) orta düzeyde katıldığını, 55'i (%14,3) katıldığını belirtirken 98'i (%25,5) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması ile büyükşehir belediyesi tarafından katı atık toplama hizmetlerinin yetersiz olup olmadığını aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,04 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun büyükşehir belediyesi tarafından yerine getirilen katı atık toplama faaliyetlerinin yetersiz olduğu söylenebilir.

“6360 sayılı yasa sonrası su ve kanalizasyon gibi alt yapı yatırım ve hizmetlerinde iyileşme olduğunu düşünüyorum”. Düşüncesine katılımcıların 76'sı (%19,8) kesinlikle katılmadığını, 72'si (%18,8) katılmadığını, 97'si (%25,3) orta düzeyde katıldığını, 47'si (%12,2) katıldığını belirtirken 92'si (%24,0) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrası su ve kanalizasyon benzeri altyapı yatırım ve hizmetlerinde gelişme olup olmadığını aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,09 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrası su ve kanalizasyon benzeri altyapı yatırım ve hizmetlerinde iyileşme olduğu söylenebilir.

“Büyükşehir Belediye Yönetimine (BŞBY) geçiş sonrası yaşadığım kentimde yol bakım ve onarım faaliyetleri yapılırken çevre rahatsız edilmektedir”. Düşüncesine katılımcıların 93'ü (%24,2) kesinlikle katılmadığını, 76'sı (%19,8) katılmadığını, 47'si (%12,2) orta düzeyde katıldığını, 8'i (%12,2) katıldığını belirtirken 160'ı (%41,7) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrası yol bakım ve onarım faaliyetleri yapılırken çevrenin rahatsız edilip edilmediğinin aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,17 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrası yol bakım ve onarım faaliyetleri yapılırken çevrenin rahatsız edildiği söylenebilir. Şunu da belirtmek gerekir ki, büyükşehir belediyesi tarafından yol bakım ve onarım faaliyetleri yerine getirilirken çevreyi hiç rahatsız etmeden yapılmasını beklemek doğru olmasa gerek, ancak büyükşehir belediyesi bu gibi faaliyetleri yerine getirirken daha hassas bir şekilde, minimum seviyede çevreyi rahatsız etmeye özen göstermelidir.

“BŞBY'e geçiş sonrası kentimde yol, su ve kanalizasyon faaliyetlerine yönelik çalışmaların süresi uzamaktadır”. Düşüncesine katılımcıların 71'i (%18,5) kesinlikle katılmadığını, 66'sı (%17,2) katılmadığını, 85'i (%22,1) orta düzeyde katıldığını, 59'u (%15,4) katıldığını belirtirken 103'ü (%26,8) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrası yol, su ve kanalizasyon faaliyetlerine ilişkin çalışmaların süresinin uzayıp uzamadığının aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,15 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun büyükşehir belediyesi tarafından yerine getirilen yol, su ve kanalizasyon faaliyetlerine yönelik çalışmaların süresinin uzun olduğunu kısa sürede başlanılan faaliyetlerin tamamlanmadığı söylenebilir.

“BŞBY'e geçiş sonrası kentimdeki yollarda yapılan altyapı çalışmaları sonrası kısa sürede asfaltlama işlemleri yapılmamaktadır”. Düşüncesine katılımcıların 77'si (%20,1) kesinlikle katılmadığını, 71'si (%18,5) katılmadığını, 94'ü (%24,5) orta düzeyde katıldığını, 50'si (%13,0) katıldığını belirtirken 92'si (%24,08) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması ile yollarda yapılan altyapı çalışmaları sonrası kısa sürede asfaltlama işlemlerinin yapıp yapılmadığının aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,02 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun büyükşehir belediyesi tarafından yollarda yapılan altyapı çalışmaları sonrası kısa sürede asfaltlama işlemlerinin yapılmadığı söylenebilir.

“BŞBY'e geçiş sonrası yaşadığım kentin çevre ve peyzaj düzenlemelerinde olumlu gelişmeler olduğunu düşünüyorum”. Düşüncesine katılımcıların 92'si (%24,0) kesinlikle katılmadığını, 70'i (%18,2) katılmadığını, 80'i (%20,8) orta düzeyde katıldığını, 46'sı (%12,0) katıldığını belirtirken 96'sı (%25,0) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olmasıyla çevre ve peyzaj düzenlemelerinde olumlu gelişmelerin olup olmadığını aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 2,96 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun büyükşehir belediyesi tarafından yapılan çevre ve peyzaj düzenlemelerinin yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir.

“6360 sayılı yasa sonrası büyükşehir belediyesi tarafından su kirliliğini önlemeye yönelik yeterli düzeyde hizmet verilmesinden memnunum”. Düşüncesine katılımcıların 83’ü (%21,6) kesinlikle katılmadığını, 67’si (%17,4) katılmadığını, 95’i (%24,7) orta düzeyde katıldığını, 48’i (%12,5) katıldığını belirtirken 91’i (%23,7) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrası su kirliliğini önlemeye yönelik yeterli düzeyde hizmet verilmesinden memnunum olup olmadığını aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 2,99 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun büyükşehir belediyesi tarafından yapılan su kirliliğini önlemeye yönelik faaliyetlerinden kısmi düzeyde memnun olmadıkları söylenebilir.

“6360 sayılı yasa sonrası Büyükşehir Belediyesi tarafından su kanallarının temizlenmesi ve bakımına yönelik yapılan çalışmalardan memnunum”. Düşüncesine katılımcıların 63’ü (%16,4) kesinlikle katılmadığını, 68’i (%17,7) katılmadığını, 85’i (%22,1) orta düzeyde katıldığını, 61’i (%15,9) katıldığını belirtirken 107’si (%27,9) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması ile su kanallarının temizlenmesi ve bakımına yönelik yapılan çalışmalardan memnun olup olmadıklarının aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,21 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun büyükşehir belediyesi tarafından yapılan, su kanallarının temizlenmesi ve bakımına yönelik çalışmalardan memnun olduğu söylenebilir.

“Çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik BŞBY tarafından denetimler artırılmalıdır”. Düşüncesine katılımcıların 54’ü (%14,1) kesinlikle katılmadığını, 51’i (%13,3) katılmadığını, 84’ü (%21,9) orta düzeyde katıldığını, 82’si (%21,4) katıldığını belirtirken 113’ü (%29,4) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrası çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik BŞBY tarafından yapılan denetimlerin yeterli olup olmadığını aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,39 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun büyükşehir belediyesi tarafından çevre kirliliğinin önlenmesine yönelik denetimlerin yetersiz kaldığı söylenebilir.

6360 sayılı yasa sonrası çevreye yönelik büyükşehir belediye yönetimi tarafından çevreye yönelik yapılan yönetsel boyuttaki hizmetlerin yeterli olup olmadığının tespiti amacıyla oluşturulan bu boyutta genel ortalamanın 3,10 çıkması katılımcıların düşüncelerinin yönetsel anlamda çevre ile ilgili faaliyetlerin yetersiz olduğunu göstermektedir. Ortalamanın yüksek olması, her ne kadar olumlu görünse de, yönetsel boyuttaki sorularda; kentteki yol, su ve kanalizasyon faaliyetlerine yönelik çalışmaların süresinin uzun olması, yol bakım ve onarım faaliyetleri yapılırken çevrenin rahatsız edilmesi, çevre ve peyzaj düzenlemelerinin yeterli düzeyde olmaması, büyükşehir belediyesinin hava kirliliğini önlemeye yönelik faaliyetlerinin yetersiz olması durumları olumlu yönde değerlendirilemeyeceğinden bu boyutta genel ortalamanın yüksek çıkması yapılan faaliyetlerdeki yetersizliğe işaret etmektedir. Diğer bir ifade ile yönetsel boyut olumsuz ifadelerden oluşmaktadır. Bu nedenle katılımcıların verdiği puanlar ters puanlamaya tabi tutulmuştur. Bu durumda ifadelere verilen yanıtların ortalamasının yüksek olması katılımcıların düşüncelerinin olumsuz yönde olduğunu göstermektedir.

Tablo 17. Katılımcıların BŞBY’e Geçiş Sonrası Ekolojik Değişimlere Yönelik Düşüncelerine İlişkin Tanımlayıcı Bilgiler

İfadeler	F	Katılım Düzeyi					Σ	S.S.
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum		
BŞBY’e geçiş sonrası kentimdeki toprak kirliliği artmıştır.	F	48	47	79	51	159	3,59	1,44
	%	12,5	12,2	20,6	13,3	41,4		
BŞBY’e geçiş sonrası kentimdeki atık sorunu	F	45	52	61	54	172	3,67	1,45

artmıştır.	%	11,7	13,5	15,9	14,1	44,8		
BŞBY'e geçiş sonrası kentimdeki gürültü kirliliği artmıştır.	F	43	48	66	56	171	3,69	1,43
	%	11,2	12,5	17,2	14,6	44,5		
BŞBY'e geçiş sonrası kentimdeki doğanın tahrip edilme sorunu artmıştır.	F	40	33	74	58	179	3,79	1,38
	%	10,4	8,6	19,3	15,1	46,6		
Boyut genel ortalaması/Standart Sapma							3,68	1,16

Tablo 17'de katılımcıların BŞBY'e geçiş sonrası ekolojik değişimlere yönelik düşüncelerine ilişkin tanımlayıcı bilgilere bakıldığında; "BŞBY'e geçiş sonrası kentimdeki toprak kirliliği artmıştır". Düşüncesine katılımcıların 48'i (%12,5) kesinlikle katılmadığını, 47'si (%12,2) katılmadığını, 79'u (%20,6) orta düzeyde katıldığını, 51'i (%13,3) katıldığını belirtirken 159'u (%41,4) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrası kentindeki toprak kirliliğinin artıp artmadığının aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,59 olduğu ve katılımcıların çoğunluğunun kentinin büyükşehir belediyesi olması sonrası toprak kirliliğinin arttığı söylenebilir.

"BŞBY'e geçiş sonrası kentimdeki atık sorunu artmıştır". Düşüncesine katılımcıların 45'i (%11,7) kesinlikle katılmadığını, 52'si (%13,5) katılmadığını, 61'i (%15,9) orta düzeyde katıldığını, 54'ü (%14,1) katıldığını belirtirken 172'si (%44,8) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrası kentindeki atık sorununun artıp artmadığının aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,67 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun kentinin büyükşehir belediyesi olması sonrası atık sorununun arttığı söylenebilir.

"BŞBY'e geçiş sonrası kentimdeki gürültü kirliliği artmıştır". Düşüncesine katılımcıların 43'ü (%11,2) kesinlikle katılmadığını, 48'i (%12,5) katılmadığını, 66'sı (%17,2) orta düzeyde katıldığını, 56'sı (%14,6) katıldığını belirtirken 171'i (%44,5) ise kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrası kentindeki gürültü kirliliğinin artıp artmadığının aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,69 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun kentinin büyükşehir belediyesi olması sonrası gürültü kirliliğinin arttığı söylenebilir.

"BŞBY'e geçiş sonrası kentimdeki doğanın tahrip edilme sorunu artmıştır". Düşüncesine katılımcıların 40'ı (%10,4) kesinlikle katılmadığını, 33'ü (%8,6) katılmadığını, 74'ü (%19,3) orta düzeyde katıldığını, 58'i (%15,1) katıldığını belirtirken 179'u (%46,6) ise, kesinlikle katıldığını belirtmiştir. Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrası kentindeki doğanın tahrip edilmesi sorununun artıp artmadığının aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,79 olduğu ve bu doğrultuda katılımcıların çoğunluğunun kentinin büyükşehir belediyesi olması sonrası doğanın tahrip edilmesi sorununun arttığı söylenebilir.

Katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olmasının ekolojik anlamda yansımalarının aritmetik ortalamasına bakıldığında, aritmetik ortalamanın 3,68 olduğu ve illerinin büyükşehir olmasının ekolojik anlamda yansımalarının genel anlamda olumsuz yönde olduğu düşünceleri vardır. 6360 sayılı yasa sonrası ekolojik boyutta büyükşehir belediyesinin yapmış olduğu faaliyetlerden yerel halkın memnuniyetlerini ölçmek amacıyla oluşturulan bu boyutta ortalamanın 3,68 çıkması halkın düşüncelerinin toprak kirliliğinin, atık sorunlarının, gürültü kirliliğinin ve doğanın tahrip edilmesi sorunlarının arttığı yönde olduğunu göstermekte ve ekolojik anlamda olumsuz bir duruma işaret etmektedir.

Tablo 18. Cinsiyet Değişkenine Göre Katılımcıların BŞBY'e Geçiş Sonrası Çevresel Anlamdaki Düşüncelerine İlişkin T-Testi Sonuçları

Değişken	Cinsiyet	N	\bar{X}	S.S.	t	p
Ölçek (genel)	Erkek	201	3,1819	,92564	-1,457	,146

	Kadın	183	3,3142	,84567		
Yönetsel	Erkek	201	3,0120	1,09682	-1,737	,382
	Kadın	183	3,1944	,94589		
Ekolojik	Erkek	201	3,6915	1,17181	,152	,879
	Kadın	183	3,6735	1,15235		

Tablo 18’de, katılımcıların BŞBY’e geçiş sonrası çevresel anlamdaki düşünceleri ile medeni durumlarının karşılaştırılmasına ilişkin T-Testi sonuçlarına bakmadan önce T-Testi hakkında bilgi vermek gerekirse; T Testi; iki örneklem grubu arasında ortalamalar bakımından fark bulunup bulunmadığını tespit etmek amacıyla kullanılan testtir. T Testi her zaman iki farklı ortalamayı veya değeri karşılaştırır (Kalaycı, 2010: 74). T Testinde anlamlılık değeri 0,05’ten aşağı ise iki grup arasında anlamlı bir fark bulunmaktadır. Anlamlılık değeri büyük veya küçük “P”, “p” harfi ile gösterilir ve p değeri ne kadar küçük ise araştırmanın bulgularının o kadar rastlantısal olarak ortaya çıkmadığını gösterir (Altunışık ve vd. 2010: 197; Alpar, 2014: 194).

Tabloda katılımcıların BŞBY’e geçiş sonrası düşünceleri ile cinsiyetlerinin karşılaştırılmasına ilişkin T-Testi sonuçlarına bakıldığında; ölçek genelinde p değerinin 0,146 olduğu yani $p > 0,05$ olduğundan anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir. Ayrıca konu boyutlar bakımından değerlendirildiğinde; yönetsel boyutta, p değerinin 0,382 olduğu ve $p > 0,05$ olduğundan anlamlı bir farklılık olmadığı ve ekolojik boyutta ise p değerinin 0,879 olduğu ve $p > 0,05$ olduğundan anlamlı bir farklılık olmadığı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Tablo 19. Katılımcıların BŞBY’e Geçiş Sonrası Düşünceleri ile İllerinin Büyükşehir Belediyesi Olmasında Mutlu Olup Olmadıklarının Karşılaştırılmasına İlişkin T-Testi Sonuçları

Değişken	İlinizin Büyükşehir Belediyesi Olmasından Mutlu musunuz?	N	\bar{X}	S.S.	t	p
Ölçek (Genel)	Evet	201	3,4058	,92030	3,776	,000*
	Hayır	183	3,0683	,82174		
Yönetsel	Evet	201	3,2716	1,05785	3,490	,001*
	Hayır	183	2,9094	,96719		
Ekolojik	Evet	201	3,8085	1,16405	2,232	,026*
	Hayır	183	3,5451	1,14520		

* $p < 0,05$

Tablo 19’da Katılımcıların BŞBY’e geçiş sonrası düşünceleri ile illerinin büyükşehir belediyesi olmasında mutlu olup olmadıklarının karşılaştırılmasına ilişkin T-Testi sonuçlarına bakıldığında; Ölçek genelinde p değerinin 0,000 olduğu yani $p < 0,05$ olduğundan anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Ölçek genelinin aritmetik ortalamalarına bakıldığında; illerinin büyükşehir belediyesi olmasında mutlu olduklarını belirten katılımcıların 3,4058, illerinin büyükşehir belediyesi olmasında mutlu olmadıklarını belirten katılımcıların ise 3,0683 olduğu görülmektedir. Bu verilere göre de, ölçek genelinde illerinin büyükşehir belediyesi olmasından mutlu olanların, mutlu olmayanlara göre daha fazla olumlu düşündüğü söylenebilir. Ayrıca konu boyutlar bakımından değerlendirildiğinde; yönetsel boyutta, p değerinin 0,001 olduğu ve $p < 0,05$ olduğundan anlamlı bir farklılık olduğu, aritmetik ortalamalarına baktığımızda; illerinin büyükşehir belediyesi olmasında mutlu olduklarını belirten katılımcıların 3,2716, illerinin büyükşehir belediyesi olmasında mutlu olmadıklarını belirten katılımcıların ise 2,9094 olduğu görülmektedir. Bu verilere göre de yönetsel boyutta illerinin büyükşehir belediyesi olmasından mutlu olanların, mutlu olmayanlara göre daha fazla olumlu yönde düşündüğünü söyleyebiliriz. Ekolojik boyutta, p değerinin 0,026 olduğu ve $p < 0,05$ olduğundan anlamlı bir farklılık olduğu, aritmetik ortalamalarına baktığımızda; illerinin büyükşehir belediyesi olmasında mutlu

olduklarını belirten katılımcıların 3,8085, illerinin büyükşehir belediyesi olmasında mutlu olmadıklarını belirten katılımcıların ise 3,5451 olduğu görülmektedir. Bu verilere göre de ekolojik boyutta illerinin büyükşehir belediyesi olmasından mutlu olanların, mutlu olmayanlara göre daha fazla olumlu yönde düşündüğü söylenebilir.

Tablo 20. Öğrenim Durumlarına Göre Katılımcıların BŞBY'e Geçiş Sonrası Çevresel Anlamdaki Düşüncelerine İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Değişken	Öğrenim Durumu	N	\bar{X}	S.S.	F	P
Ölçek (genel)	Okuryazar değil	12	2,5938	,44315	3,216	,003*
	Okuryazar	60	3,0625	,78595		
	İlköğretim	73	3,2705	,94786		
	Lise	83	3,1002	,82978		
	Yüksekokul 2 yıllık	64	3,5850	,83944		
	Yüksekokul 4 yıllık	76	3,3421	,93939		
	Yüksek lisans	13	3,2740	,97813		
	Doktora	3	3,0417	1,45952		
Yönetmel	Okuryazar değil	12	2,4514	,70573	3,216	,003*
	Okuryazar	60	2,8264	,93507		
	İlköğretim	73	3,2009	1,01852		
	Lise	83	2,9127	,97068		
	Yüksekokul 2 yıllık	64	3,4622	,90996		
	Yüksekokul 4 yıllık	76	3,2237	1,09419		
	Yüksek lisans	13	3,2237	1,45159		
	Doktora	3	2,8333	1,92209		
Ekolojik	Okuryazar değil	12	3,0208	1,16998	1,445	,186
	Okuryazar	60	3,7708	1,04789		
	İlköğretim	73	3,4795	1,17612		
	Lise	83	3,6627	1,15389		
	Yüksekokul 2 yıllık	64	3,9531	,99988		
	Yüksekokul 4 yıllık	76	3,6974	1,27692		
	Yüksek lisans	13	3,7500	1,53433		
	Doktora	3	3,6667	,57735		

*p<0,05

Tablo 20'de katılımcıların çevresel anlamda BŞBY'e geçiş sonrası düşünceleri ile öğrenim durumlarının karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi sonuçlarına bakmadan önce ANOVA testi hakkında bilgi vermek gerekirse; ANOVA testi; ikiden fazla bağımsız grubun bağımlı bir değişkene göre ortalamalarının karşılaştırıldığı testtir (Ural ve Kılıç, 2006: 215). ANOVA testinin sonuçları değerlendirilirken "p" değerinin 0,05'in altında olması yani p<0,05

olması durumunda karşılaştırmalarda anlamlı bir farklılığın olduğu tersi durumda ise anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna varılır (Antalyalı, 2010: 138).

Tabloda katılımcıların çevresel anlamda BŞBY'e geçiş sonrası düşünceleri ile öğrenim durumlarının karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi sonuçlarına bakıldığında; ölçek genelinde p değerinin 0,003 olduğu ve $p < 0,05$ olduğundan aralarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamalarına bakıldığında; okur-yazar olmayan katılımcıların 2,5938, okur-yazar olan katılımcıların 3,0625, ilköğretim mezunu olan katılımcıların 3,2705, lise mezunu olan katılımcıların 3,1002, 2 yıllık yüksek okul mezunu olan katılımcıların 3,5850, 4 yıllık yüksek okul mezunu olan katılımcıların 3,3421, yüksek lisans mezunu olan katılımcıların 3,2740, doktora mezunu olan katılımcıların 3,0417 olduğu görülmektedir. Bu verilere göre eğitim durumu okur-yazar olmayan katılımcıların diğer öğrenimlerdeki katılımcılara göre bakış açısının daha fazla olumsuz yönde olduğu söylenebilir.

Boyutlara bakıldığında; yönetsel boyutta p değerinin 0,003 olduğu ve $p < 0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamalarına baktığımızda; okur-yazar olmayan katılımcıların 2,4514, okur-yazar olan katılımcıların 2,8264, ilköğretim mezunu olan katılımcıların 3,2009, lise mezunu olan katılımcıların 2,9127, 2 yıllık yüksek okul mezunu olan katılımcıların 3,4622, 4 yıllık yüksek okul mezunu olan katılımcıların 3,2237, yüksek lisans mezunu olan katılımcıların 3,1154, doktora mezunu olan katılımcıların 2,8333 olduğu görülmektedir.

Ekolojik boyutta p değerinin 0,186 olduğu ve $p > 0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 21. Katılımcıların BŞBY'e Geçiş Sonrası Düşünceleri ile Yaşamlarında Herhangi Bir Farklılık Olup Olmadığının Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Değişken	İlinizin Büyükşehir Belediyesi olması ile yaşamınızda herhangi bir farklılık oldu mu?	N	\bar{X}	S.S.	F	P
Ölçek (genel)	Evet-Olumlu	137	3,4389	,80198	75,132	,005*
	Evet-Olumsuz	142	3,1127	,92095		
	Hayır	105	3,1708	,91947		
Yönetsel	Evet-Olumlu	137	3,3339	,93697	68,462	,003*
	Evet-Olumsuz	142	2,9372	1,08432		
	Hayır	105	3,0111	1,02546		
Ekolojik	Evet-Olumlu	137	3,7536	1,04626	1,030	,673
	Evet-Olumsuz	142	3,6391	1,25955		
	Hayır	105	3,6500	1,17137		

* $p < 0,05$

Tablo 21'de katılımcıların BŞBY'e geçiş sonrası düşünceleri ile yaşamlarında herhangi bir farklılık olup olmadığının karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi sonuçlarına bakıldığında; ölçek genelinde, illerinin büyükşehir olması ile evet- olumlu yönde farklılık olduğunu belirten 137 katılımcı, evet- olumsuz yönde farklılık olduğunu belirten 142 katılımcı, herhangi bir farklılık olmadığını yani hayır yanıtını veren 105 katılımcı bulunduğu ve p değerinin 0,005 olduğu ve $p < 0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamalarına bakıldığında; illerinin büyükşehir olması ile evet- olumlu yönde farklılık olduğunu belirten katılımcıların 3,4389, evet- olumsuz yönde farklılık olduğunu belirten katılımcıların 3,1127, herhangi bir farklılık olmadığını belirten katılımcıların 3,1708 olduğu görülmektedir. Verilen bilgiler neticesinde, illerinin büyükşehir olması ile yaşamlarında olumlu bir farklılık olduğunu düşünen katılımcıların diğer katılımcılara göre daha fazla memnun olduğu söylenebilir.

Boyutlara bakıldığında; yönetsel boyutta, p değerinin 0,003 olduğu ve $p < 0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamalarına bakıldığında ise; illerinin büyükşehir olması ile yaşamlarında olumlu yönde bir değişiklik olduğunu belirten katılımcıların (evet-olumlu) 3,3339, illerinin büyükşehir olması ile yaşamlarında olumsuz yönde bir değişiklik olduğunu belirten katılımcıların (Evet-Olumsuz) 2,9372, illerinin büyükşehir olması ile yaşamlarında herhangi bir değişiklik olmadığını belirten katılımcıların ise (Hayır) 3,0111 olduğu görülmektedir. Verilen bilgiler ışığında, illerinin büyükşehir belediyesi olması sonrasında yaşamlarında herhangi bir değişiklik olup olmadığının yönetsel boyutta incelenmesine bakıldığında; katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması ile yaşamlarında olumlu yönde değişiklik olduğu düşüncesinin, olumsuz ve yaşamlarında herhangi bir değişiklik olmadığı düşüncelerine göre daha fazla olduğu görülmektedir. Bu durumda katılımcıların illerinin büyükşehir belediyesi olması yaşamlarında olumlu yönde değişiklik olduğu söylenebilir.

Ekolojik boyuta bakıldığında; p değerinin 0,673 olduğu ve $p > 0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Tablo 22. Katılımcıların BŞBY'e Geçiş Sonrası Düşünceleri ile Büyükşehir Belediyesindeki Çevre İle İlgili Birimlere Kolaylıkla Ulaşım Ulaşamadıklarının Karşılaştırılmasına İlişkin ANOVA Testi Sonuçları

Değişken	İlinizin Büyükşehir Belediyesi Olması ile Çevre ile İlgili Birimlere Kolaylıkla Ulaşabilmekte misiniz?	N	\bar{X}	S.S.	F	P
Ölçek (genel)	Evet	173	3,4863	,94963	15,266	,000*
	Kısmen	128	3,1602	,69175		
	Hayır	83	2,8727	,88912		
Yönetsel	Evet-Olumlu	173	3,4075	1,7448	20,571	,000*
	Evet-Olumsuz	128	3,0182	,74366		
	Hayır	83	2,5803	1,09426		
Ekolojik	Evet-Olumlu	173	3,7225	1,14769	,685	,505
	Evet-Olumsuz	128	3,5859	1,10093		
	Hayır	83	3,7500	1,27834		

* $p < 0,05$

Tablo 22'de katılımcıların BŞBY'e geçiş sonrası düşünceleri ile yaşamlarında herhangi bir farklılık olup olmadığının karşılaştırılmasına ilişkin ANOVA testi sonuçlarına bakıldığında; ölçek genelinde, p değerinin 0,000 olduğu ve $p < 0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamalarına bakıldığında ise, illerinin büyükşehir belediyesi olması ile çevre ile ilgili birimlere kolaylıkla ulaşabildiğini yani evet yanıtını veren katılımcıların 3,4863, kısmen yanıtını veren katılımcıların 3,1602, hayır yanıtını veren katılımcıların 2,8727 olduğu görülmektedir.

Boyutlara bakıldığında; yönetsel boyutta, p değerinin 0,000 olduğu ve $p < 0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Aritmetik ortalamalarına bakıldığında ise; illerinin büyükşehir belediyesi olması ile çevre ile ilgili birimlere kolaylıkla ulaşabildiğini yani evet yanıtını veren katılımcıların 3,4075, kısmen yanıtını veren katılımcıların 3,0182, hayır yanıtını veren katılımcıların 2,5803 olduğu görülmektedir. Ekolojik boyuta bakıldığında; p değerinin 0,505 olduğu ve $p > 0,05$ olduğundan istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir.

Verilen bilgiler neticesinde, katılımcıların illerinin büyükşehir olması ile çevre ile ilgili birimlere kolaylıkla ulaşabildikleri söylenebilir.

SONUÇ

Çevresel sorun tüm dünya ülkelerinin en önemli sorunları arasında yer alan bir olgu haline gelmiştir. Büyüme ve gelişme adı altında çevresel sorunlar bir yandan çeşitlendirilerek artırılırken bir yandan da ortaya çıkan çevresel sorunlara çözüm arayışı içerisine girilmiştir. Türkiye genelinde de özellikle büyükşehirlerin bulunduğu alanlarda sanayinin gelişmesi ve artan nüfus yoğunluğu sonrasında çevresel sorunların çeşitlenerek arttığı söylenebilir.

6360 sayılı yasa sonrası büyükşehir belediyesi olan illerdeki çevresel sorunları gündeme taşımak amaçlı hazırlanan ve örneklem olarak alınan, Malatya Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde yaşayan katılımcılar ile yapılan anket çalışma sonucunda; genel olarak yerel halkın illerinin büyükşehir belediyesi olmasından mutlu oldukları, büyükşehir belediyesinde çevre ile ilgili sorunlarını anlatacak birimlere kolaylıkla ulaşabildikleri, çöplerin düzenli bir şekilde toplandığı, su ve kanalizasyon benzeri altyapı yatırım ve hizmetlerinde iyileşme olması durumlarından yerel halkın memnun olduğu, ancak büyükşehir belediyesinin altyapı hizmetlerine yönelik faaliyetlerini yerine getirirken gürültü noktasında gerekli hassasiyetin gösterilmediği, yol, su ve kanalizasyon faaliyetlerine yönelik çalışmaların yapım süresinin uzun zaman aldığı, altyapı faaliyetleri için yollarda yapılan çalışmalar sonrasında asfaltlama işlemlerinin hemen ardından yapılmayarak bekletildiği ve bu süre içerisinde de çevrenin olumsuz yönde etkilendiği, çevre ve peyzaj düzenlemelerin yeterli düzeyde olmadığı, çevre ve hava kirliliğinin önlenmesine yönelik yapılan denetimlerin yetersiz kalmasından dolayı yerel halkın memnun olmadığı bulgularına ulaşılmıştır. Genel olarak büyükşehir belediyesinin çevresel anlamda yapmış olduğu faaliyetlerinin yönetsel ve ekolojik boyutta yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir.

Araştırmada elde edilen veriler ışığında; katılımcıların 6360 sayılı yasa sonrası görülen çevresel değişikliklere yönelik düşüncelerinin olumlu yönde olmadığı, katılımcıların demografik özellikleri ile 6360 sayılı yasa sonrası meydana gelen yönetsel anlamdaki çevresel değişikliklere yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu ve katılımcıların demografik özellikleri ile 6360 sayılı yasa sonrası meydana gelen ekolojik anlamdaki çevresel değişikliklere yönelik düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

Büyükşehir belediyelerinin çevresel anlamda yaşanan sorunları gidermek amacıyla; çevresel anlamda yaşanan sorunların ortaya çıkmadan önce tespit edilmesi önem arz etmektedir. Bu doğrultuda büyükşehir belediyelerinin denetim mekanizmalarını daha fazla çalıştırarak, özellikle fabrikaların bacalarında filtre kullanıp kullanmadıkları, dış görüntüden çevreye zarar verici etkenin olup olmadığının yanında, görünmeyen yani toprak altında bulunan borular, depolama alanları, kanalizasyon gibi altyapıdaki durumları belirli aralıklarla kontrol edilmelidir. Altyapı, yol yapım ve onarımlarının kısa sürede tamamlanması, yerel halkın toplu ulaşım araçlarını daha fazla kullanmalarına teşvik edilmesi, meskenlerde kullanılan yakıtların kontrol edilmesi, özellikle kırsal kesimde bulunan stabilize yolların asfaltlama çalışmalarının hızlandırılması gerekir. Çünkü sağlıklı bir ortam farklı çevresel sorunları beraberinde getirmektedir.

Büyükşehir belediyelerinin, çevresel sorunların giderilmesine yönelik çalışmalarının artırılması zorunlu hale gelmiştir. Sadece büyükşehir belediyesi tarafından çevresel sorunların giderilmesini beklemek doğru olmasa gerek, yerel halkında çevrenin korunmasına yönelik duyarlı yaklaşımlarının olması gerekir. Bu noktada da, Büyükşehir belediyelerine bağlı Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı daha fazla aktif hale getirilerek başkanlık tarafından verilen çevre eğitiminin yerel halkın geneline yaygınlaştırılması sağlanmalıdır. Yerel halka gelecekte ortaya çıkabilecek çevre sorunları ve çevrenin korunmasına dair bilinçlendirmeler yapılmalıdır. Büyükşehir belediyesinin yerel halk ile birlikte çevresel sorunların giderilmesine yönelik çalışması halinde, sorunların en aza ineceği ve bu sayede çevresel anlamdaki büyükşehir belediyesi tarafından verilen hizmetlerdeki halkın memnuniyet düzeylerinin de artacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA:

- ALPAR, Reha (2014), Spor, Sağlık ve Eğitim Bilimlerinden Örneklerle Uygulamalı İstatistik ve Geçerlilik-Güvenirlilik-SPSS'de Çözümleme Adımları ile Birlikte, Yenilenmiş 3. Baskı, Detay Yayıncılık, Ankara.
- ALTUNIŞIK, Remzi, Coşkun, Recai, Bayraktaroğlu, Serkan, Yıldırım, Engin (2010), Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı, Geliştirilmiş 6. Baskı, Sakarya Yayıncılık, Sakarya.
- ANTALYALI, Ömer L. (2010), "Varyans Analizi (Anova-Manova)", SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri (Ed. Şeref Kalaycı), Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 5. Baskı, ss.130-182.

- BELLİ, Aziz, AYDIN, Abdullah (2016), “ 6360 Sayılı Yasa ile Kapatılan Belde Belediyelerinin Hizmette Etkinlik, Verimlilik ve Temsil Sorunsalı Üzerine Bir Alan Araştırması: Önsen Belediyesi Örneği” Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, C.9, S. 43, ss. 1698-1713.
- BOZKURT, Yavuz (2016), Çevre Sorunları ve Politikaları, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- BULUT, Yakup, Karakaya, Sedat (2016), “Yerel Yöneticilerin Büyükşehir Algısı”, Mustafa Kemal Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, C.1, S.1, ss. 1-36.
- CANPOLAT, Hasan (2010), “Türk Yerel Yönetim Sisteminde Ölçek Reformları ve 5747 Sayılı Kanunla İlgili Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi”, Türk İdare Dergisi, S.467, ss. 79-113.
- ÇELEBİ, Engin (2010), “Türkiye’de Çevre İle İlgili Sivil Toplum Kuruluşlarının Halkla İlişkiler Çalışmalarının Çevre Sorunları Üzerindeki Etkileri”, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- DEMİRAL, Berkan ve EVİN, Hakan (2014), “Malatya Büyükşehir Belediyesi:Arakentten Bütüncü Bir Dönüşüm Hikâyesi”, Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, S.1(Özel Sayı), ss.77-87.
- GÖRMEZ, Kemal (2015), Çevre Sorunları, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara, 3.Baskı.
- GÜRİŞ, Selahattin ve ASTAR, Melek (2014), Bilimsel Araştırmalarda SPSS ile İstatistik, Der Yayınları, İstanbul.
- İZCİ, Ferit ve TURAN, Menaf (2013), “Türkiye’de Büyükşehir Belediyesi Sistemi ve 6360 Sayılı Yasa ile Büyükşehir Belediyesi Sisteminde Meydana Gelen Değişimler:Van Örneği”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, S.18(1), ss.117-152.
- KARAASLAN, Mehmet (2012-2013), “Nasıl Bir Yerel Yönetim? 6360 Sayılı Kanun Üzerine Bir Değerlendirme”, Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.17-18, S. 26-27-28-29, ss. 123-162.
- KARAGÖZ, Murat (2015), Excel ve SPSS Uygulamalı İstatistik Yöntemleri, 9. Baskı, Ekin Basım Yayın Dağıtım, Bursa.
- KAYPAK, Şafak (2015), Kentleşme ve Çevre Sorunları Ders Notu, Mustafa Kemal Üniversitesi Yayını, Antakya/Hatay.
- KAYIŞ, Aliye (2010), “Güvenirlilik Analizi”, SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri (Ed. Şeref Kalaycı), Asil Yayın Dağıtım, Ankara, 5. Baskı, ss.401-420,.
- SHARMA, Subbash (1996), Applied Multivariate Techniques, John Wiley & Sons Inc., Newyork (USA).
- URAL, Ayhan, ve KILIÇ, İbrahim (2006), Bilimsel Araştırma Süreci ve SPSS ile Veri Analizi, Detay Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara.
- USTA, Sefa, AKMAN, Elvettin, KOCAOĞLU, Mustafa (2018), “6360 Sayılı Kanun’un Büyükşehir Belediye Sistemine Etkileri: Konya Büyükşehir Belediyesi Örneği”, TESAM Akademi Dergisi, Yerel Yönetimler Özel Sayısı, ss. 217-249.
- YAZICIOĞLU, Yahşi ve ERDOĞAN, Samiye (2014). SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Detay Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara,
- YILMAZ, Vedat ve KAYPAK, Şafak (2017), “6360 sayılı Yasa ile Getirilen Yeniliklerin Yerel Halk Üzerindeki Etkililiğinin Ölçülmesi:Malatya Büyükşehir Belediyesi Örneği”, International Journal of Academic Value Studies, S.3(15), ss.405-418.
- 3030 Sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun, 9/7/1984 tarihli ve 18453 sayılı Resmi Gazete.
- 5216 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 23./7//2004 tarihli ve 25531 sayılı Resmi Gazete.

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun Hükümünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, 12/11/2012 tarihli ve 28489 sayılı Resmi Gazete.

<https://www.nufusu.com/il/malatya-nufusu>, Erişim Tarihi:08/08/2018.

<http://www.cografya.gen.tr/tr/malatya/>, Erişim Tarihi:09/08/2018.

